

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Hodnotící zpráva

o dopadu projektu v lokalitě

České Velenice

Zuzana Hájková, Andrea Svobodová

listopad 2020

Obsah:

1	Seznam použitých zkratk	4
2	Manažerské shrnutí	5
3	Základní terminologie	7
3.1	Sociální vyloučení	8
4	Metodologie a cílová skupina	9
5	Limity evaluace	11
6	Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě	13
6.1	Předškolní vzdělávání	13
6.2	Základní školství	14
6.3	Střední školství	17
6.4	Zájmové a neformální vzdělávání	18
7	Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění	19
8	Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě)	37
9	Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna	38
9.1	Adresnost / relevance	38
9.2	Konzistence	39
9.3	Koordinace a synergie	39
9.4	Udržitelnost	40
10	Zdroje a literatura	41

Seznam obrazových příloh:

Obrázek 1: Postup při stanovování výsledků intervencí.....	11
--	----

Seznam grafů:

Graf 1: Kapacita a naplněnost MŠ České Velenice 2015–2019.....	14
Graf 3: Žáci se SVP na ZŠ v letech 2016/2017–2019/2020.....	15
Graf 4: Žáci opakující ročník během školních let 2015/2016–2019/2020.....	17

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 1.....	19
Tabulka 2: Vývoj počtu a podílu dětí, které nastupují do MŠ nově až v 5 letech.....	23
Tabulka 3: Vývoj podílu žáků opakujících 1. ročník ZŠ.....	24
Tabulka 4: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 2.....	25
Tabulka 6: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 3.....	32
Tabulka 5: Vývoj počtu uživatelů NZDM Brána.....	33
Tabulka 7: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 4.....	35

1 Seznam použitých zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
IKV	inkluzivní a kvalitní vzdělávání
KPSVL	koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
KŽV	odlišné kulturní prostředí nebo jiné životní podmínky dítěte
LMP	lehké mentální postižení
LP	lokální partnerství
MPI	místní plán inkluze
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MÚ	městský úřad
NNO	nevládní nezisková organizace
NZDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	obec s rozšířenou působností
OSPOD	odbor sociálně právní ochrany dětí
PO	podpůrné opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
SAS	sociálně aktivizační služba
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SPSZ	strategický plán sociálního začleňování
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠZ	školský zákon
ZŠ	základní škola

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

2 Manažerské shrnutí

Následující zpráva předkládá výsledky zhodnocení spolupráce Agentury pro sociální začleňování (ASZ) s městem České Velenice v letech 2016–2020, na základě analýzy výstupů a výsledků implementace Místního plánu inkluze 2017–2019 (MPI 2017–2019). MPI 2017–2019 vznikl v rámci programu OP VVV a je přílohou Strategického plánu sociálního začleňování pro České Velenice (SPSZ) Operačního programu Zaměstnanost (OPZ), aktualizuje totiž jeho část zaměřenou na vzdělávání. Tento strategický dokument byl schválen zastupitelstvem města 28. 11. 2016. Následně město v roce 2017 podalo projektovou žádost s názvem „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“ do výzvy OP VVV na podporu inkluze¹. Žádost byla úspěšná a město tak od srpna 2017 do července 2020 financovalo část aktivit naplánovaných v rámci MPI z tohoto projektu.

Samotný MPI byl z hlediska struktury kvalitně připraven, s jasně definovanými strategickými a specifickými cíli a s jejich rozpadem na úroveň jednotlivých aktivit. Z hlediska velikosti lokality (České Velenice mají cca 3 600 obyvatel) a dostupným kapacitám je však v lokalitě vnímán jako předimenzovaný z hlediska rozsahu naplánovaných aktivit. Zároveň některá z opatření, která významně přispěla k podpoře inkluzivního vzdělávání, byla realizována nezávisle na MPI – například nastavení užší spolupráce základní školy a pedagogicko-psychologické poradny z Jindřichova Hradce, která začala během sledovaného období dojíždět do Českých Velenic a diagnostikovat děti a žáky přímo na základní škole (ZŠ).

V oblasti předškolního vzdělávání si MPI kladl za hlavní cíl zapojit děti ohrožené sociálním vyloučením do mateřských škol (MŠ). Jako mezistupeň mezi rodinným prostředím a nástupem do MŠ měl sloužit předškolní klub Beruška, který byl zdarma, fungoval pouze na 4 hodiny denně, umožňoval vedoucím klubu individuálnější přístup k dětem a nevyžadoval pravidelnou každodenní docházku. Klub ale bohužel očekávání nenaplnil, zejména proto, že se po celou dobu svého fungování (leden 2018 – březen 2020) potýkal s velmi nízkou návštěvností. Po uzavření vynucené pandemií covid-19 v březnu 2020 se město rozhodlo klub již znovu neotevřít. Během sledovaného období došlo také k zavedení povinného ročníku předškolního vzdělávání. Díky tomuto opatření aktuálně navštěvuje MŠ alespoň tento povinný rok podle kvalifikovaného odhadu 95 % všech dětí ohrožených sociálním vyloučením. Kvůli vyšší nemocnosti mají ale tyto děti vysoké absence a tím pádem povinný předškolní rok hraje pouze omezenou roli v připravenosti dětí při nástupu na ZŠ. Potřeba zapojit děti ohrožené sociálním vyloučením do předškolního vzdělávání na delší dobu tak stále trvá.

Dalším strategickým cílem MPI bylo účinně podpořit žáky ohrožené sociálním vyloučením v pravidelné docházce a dosažení školního úspěchu, zvláště při přechodu na 2. stupeň ZŠ a

---

¹ Výzva č. 02_16_021 pro Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL v prioritní ose 3 OP

při přechodu do vyššího stupně vzdělávání. Klíčovou aktivitou pro naplnění tohoto cíle byla realizace doučování. To probíhalo ve velkém rozsahu jak na ZŠ, tak SŠ. Na základní škole byli ve spolupráci s třídními učiteli vytipováni potřební žáci, jejichž rodiče pak byli osloveni s nabídkou doučování již přímo doučujícími financovanými v rámci projektu „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“. Některé rodiny na doučování přistoupily, některé ne. Řádově se doučování účastnily desítky dětí. Pedagogická rada ZŠ vyhodnotila doučovací aktivity v rámci interního hodnocení jako účelné opatření vzhledem ke stanovenému cíli.

Strategický cíl rozšířit možnosti volnočasového a zájmového vzdělávání dostupného pro ohrožené děti a mládež byl naplněn zejména díky otevření nízkoprahového klubu pro děti a mládež (NZDM Brána), určeného dětem od 6 do 26 let. Klub je od svého otevření mezi dětmi velmi oblíbený, díky čemuž funguje i jako motivace pro pravidelnější školní docházku – děti totiž do klubu smí, pouze pokud byly ten den ve škole.

Koordinaci zavádění inkluzivních opatření v Českých Velenicích zajišťovala zejména koordinátorka inkluze v obci, která úzce spolupracovala jak s městem, tak se vzdělávacími institucemi – nejvíce s koordinátory inkluze ve školách, i neziskovými organizacemi. Do budoucna doporučujeme bližší propojení vzdělávacích institucí a neziskových organizací a intenzivnější přímou spolupráci mezi nimi, jak se to během sledovaného období podařilo školám různých vzdělávacích stupňů.

Celkově evaluace výsledků působení Agentury v lokalitě poukázala na pozitivní přínos zintenzivnění spolupráce a koordinace jednotlivých aktérů mezi sebou – zejména navázáním úzké spolupráce mezi koordinátorkou inkluze na obci a školami. Spolupráce s ASZ přinesla také možnost „odpilotovat“ množství služeb, do té doby ve městě nedostupných. Některé z nich (NZDM, SAS pro rodiny s dětmi) se osvědčily a budou ve městě pokračovat, financované z udržitelných zdrojů, jiné aktivity s koncem projektu v lokalitě končí – některé dočasně, než se najde jiný zdroj financování (doučování), jiné, které nesplnily očekávání, úplně (předškolní klub). Další spolupráci s ASZ však město neplánuje, zejména z důvodu častých změn na pozici KIV, a tedy i výrazně nižší podpoře s realizací projektových aktivit, než jak si obec (na základě úspěšného rozjezdu spolupráce s velmi aktivní lokální konzultantkou projektu OPZ) slibovala.

3 Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování, která je jedním z odborů Ministerstva pro místní rozvoj ČR, byla v roce 2008 ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. Jejimi dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (LP), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytčení strategických cílů a naplňování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Obec vytváří ve spolupráci s pracovní skupinou pro vzdělávání a zástupci ASZ (lokální konzultant a konzultant pro inkluzivní vzdělávání) **místní plán inkluze v oblasti vzdělávání** (MPI).

Cílem MPI je systemizace opatření na podporu inkluzivního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Plán je vypracován na dobu 3 let. Návrh plánu obsahuje identifikaci problémů v oblasti inkluzivního vzdělávání a rámcový návrh možných opatření řešících daný problém. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných a pocházejících z odlišného kulturního prostředí, tj. dětí a žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách či ohrožených sociálním vyloučením, a problematiku desegregace škol. V návaznosti na desegregaci škol a kvalitu vzdělávání zmíněných cílových skupin může MPI obsahovat opatření zaměřená na kapacity škol a školských zařízení vyplývající z potřeb území s ohledem na cílové skupiny.

MPI je zpracován v kontextu předpokládaného demografického a sociálně ekonomického vývoje a s ohledem na efektivitu vzdělávací soustavy v místě s ohledem na počty výše zmíněných skupin. Pro nastavení opatření také slouží analýza místní vzdělávací sítě, která popisuje místní vzdělávací síť jak kvalitativně, tak kvantitativně; jsou zjišťovány systémové bariéry v přístupu ke vzdělávání a navrhována opatření na jejich překonávání.

ASZ dlouhodobě odborně mapuje problém sociálního vyloučení a možnosti jeho řešení a snaží se o rozšíření sociálně inkluzivního diskurzu. V lokálních samosprávách působí ve prospěch implementace nových způsobů práce představovaných především propojením, koordinací a aktivizací místních aktérů. Sociální problémy se snaží pojmenovávat přesně, v celé jejich šíři a s ohledem na jejich příčiny, čímž umožňuje změnu vnímání problémů aktéry místní sociální

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

politiky. Může poskytnout alternativu k segregáčním a restriktivním praktikám, v nichž řada lokálních politiků vidí jediný nástroj řešení.

V rámci své práce však naráží také na značné **limity**. Základní limit tvoří skutečnost, že ASZ nedisponuje žádnými pravomocemi vůči obcím a samosprávám ani vlastními finančními zdroji. Sehrává tak úlohu odborného poradce a motivátora. Disponuje rovněž jen velmi omezenými možnostmi systémového ovlivňování na úrovni národní politiky, neboť nemá žádné legislativní ani exekutivní pravomoci. ASZ je tedy pouze zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích.

V současné době je nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL)**, který umožňuje obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev, kde jsou pro ně předem alokovány značné finanční zdroje. Projektové poradenství v rámci KPSVL se tak stává jednou ze zásadních intervencí ASZ ovlivňující řešení sociálního začleňování v obcích.

3.1 Sociální vyloučení

Pod pojmem **sociální vyloučení** chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají ztížený přístup ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra stigmatizace ze strany většinové společnosti, která může izolaci ještě prohlubovat.

Základními indikátory sociálního vyloučení jsou materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytvářejí charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi něž se řadí např. životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku. Výše uvedený popis fenoménu sociálního vyloučení jasně dokládá, že stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv, nehlédě na jeho etnickou příslušnost. Tomu také v současné době odpovídá zacílení intervencí Agentury pro sociální začleňování.

Dopady sociálního vyloučení na oblast vzdělávání jsou komplexní a projevují se v několika rovinách. Obecně lze ale říct, že děti/žáci vyrůstající v prostředí sociálního vyloučení mají menší vzdělanostní šance a jsou častěji předurčeny ke školnímu neúspěchu než jejich vrstevníci. To je dáno různými faktory individuálního a strukturálního charakteru, jakými jsou například ekonomický status rodiny, dosažené vzdělání rodičů, segregace vzdělávacího systému, nedostupnost podpůrných služeb a další. Z hlediska školské legislativy lze tyto děti/žáky označit za děti/žáky se SVP z důvodu odlišných životních podmínek. V praxi ale tyto děti/žáci často nebývají diagnostikovány a údaje ve školských výkazech z tohoto důvodu neodpovídají reálné přítomnosti těchto dětí/žáků ve třídách. Z tohoto důvodu ve zprávě rozlišujeme mezi pojmem diagnostikované SVP a SVP. Pod pojmem SVP rozumíme speciální vzdělávací potřeby žáka se zdravotním postižením, s jiným zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním (§ 16 zákona platného v r. 2015).

4 Metodologie a cílová skupina

Předmětem evaluace je projekt „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“. Hlavním cílem projektu je dosáhnout v zapojených obcích uplatnění principů kvalitního a inkluzivního vzdělávání (IKV) na participativním základě a vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj opatření vzniklých v průběhu projektu na lokální úrovni. Klíčové aktivity (KA) projektu představují realizační nástroje ASZ na místní úrovni (spolupráce s územím, podpora odborné spolupráce, aktivizace relevantních aktérů, metodická podpora a výzkumy, analýzy a evaluace). Realizací jednotlivých KA se vytvářejí výstupy, které mají kapacitní charakter. Je tím myšleno to, že nevyvolávají změny přímo ve školách či u jednotlivých dětí a žáků, ale vytvářejí předpoklad pro to, aby takové změny mohly nastat. Kapacitní charakter znamená, že vytvářejí dílčí předpoklady pro zvýšení schopnosti (znalostí, kompetencí, případně zdrojů) klíčových aktérů změny (obce a města, školy,

neziskové organizace atd.) řešit identifikované věcné problémy. Výstupy klíčových aktivit jsou existence a činnost pracovní skupiny vzdělávání (PS), místní plán inkluze (MPI), projektové poradenství, vstupní analýza, komunikační plány, workshopy, semináře, stáže.

Cílem evaluací je zhodnotit působení realizovaných aktivit v územích. Pro zhodnocení tohoto cíle je zapotřebí znát výsledky evaluace o průběhu spolupráce, která je metodologicky koncipovaná jako i) analýza kritických míst průběhu spolupráce, ii) analýza spokojenosti aktérů s působením ASZ a zhodnocením kvality spolupráce pracovních skupin. Výsledky evaluace o průběhu spolupráce tak doplňují kontext, ve kterém se změna odehrávala.

Evaluace slouží partnerům jako reflexe dosavadní práce a další možné směřování v oblasti IKV. Pro vnitřní agenturní účely slouží evaluace jako zhodnocení přínosnosti působení v územích.

Samotná evaluace výsledků spolupráce se zaměřuje na aktivity ASZ, které byly v územích realizovány. Výsledková evaluace zjišťuje krátkodobé nebo okamžité dopady uskutečněných intervencí (oproti tomu dlouhodobé dopady vznikají v horizontu následujících let po skončení projektu). Za hlavní intervenci ASZ je považováno vytvoření MPI, proto cílem evaluace je zjistit, jak dokument ovlivnil aktivity aktérů pro rozvoj IKV.

Hlavní evaluační otázka: Jakou změnu podnítil dokument MPI mezi aktéry v území?

Evaluační zpráva zhodnocuje, nakolik se daří naplňovat MPI. Popisuje způsoby, jakými jsou cíle MPI realizovány a jaký charakter mají opatření realizovaná aktéry v daném území.

Vyhodnocení naplňování MPI odpovídá monitorovacímu postupu, všechny cíle (specifické) jsou vyhodnoceny dle kritérií míry naplňování, tedy: zda jsou už naplněny, naplněny částečně, nebo nebyla vytvořena žádná opatření pro dosažení cílů.

Na to, aby bylo zhodnoceno plnění jednotlivých cílů, je zapotřebí znát konkrétní postupy nebo opatření, které aktéři realizovali. V evaluaci se zaměříme na popis těchto aktivit, přičemž hlavním zdrojem dat jsou pro nás aktéři (většinou se jedná o zástupce škol a pracovníky v NNO).

Pro formulování evaluačních ukazatelů byla využita logika teorie změny. Východiskem teorie změny je místní plán inkluze evaluované obce, který je analyzován logikou zachycenou na obrázku 1. Každé opatření nemusí, a obvykle nemá, svůj unikátní výsledek. Často má opatření více dopadů.

Obrázek 1: Postup při stanovování výsledků intervencí

Při evaluaci ve městě České Velenice, která probíhala v červnu až říjnu 2020, byly využity následující **výzkumné metody a techniky**:

- **7 polostrukturovaných rozhovorů s lokálními aktéry** (koordinátorka inkluzivního vzdělávání/manažerka SPSZ, ředitel ZŠ a MŠ, ředitelka SŠ, vedoucí NZDM, pracovnice občanské poradny a zástupkyně SAS pro rodiny s dětmi),
- **2 polostrukturované rozhovory se zástupci Agentury** (KIV a manažerka workshopů),
- **písemné odpovědi na zasláné otázky** (zástupkyně MŠ a projektová koordinátorka společnosti pořádající v Českých Velenicích příměstské tábory),
- **analýza sekundárních dat**
  - z výkazů MŠMT z let 2015 - 2019
  - poskytnutých místními aktéry
  - z veřejně přístupných zdrojů.

5 Limity evaluace

Evaluace dopadů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifík práce ASZ.

V úvodu je potřebné zmínit, že jde o interní evaluaci. Z povahy interní evaluace vyplývá hrozba možného ovlivnění komunikačních partnerů a reliability dat. Na odstranění těchto limitů existuje vnitřní kontrola pomocí mikrotýmů a expertního garanta na evaluaci. Navzdory vnitřní kontrole však nelze vyloučit určité zkreslení dat. Odbornost postupů evaluací je zároveň kontrolována interní oponentní skupinou.

Specifickými omezeními vyplývajícími z povahy ASZ jako organizace a její činnosti, která jsme zmiňovali již v jedné z předchozích kapitol, je zejména rozpor mezi tím, že **primární cílovou skupinou ASZ je obec a místní institucionální aktéři**, avšak zvolená evaluační metoda šetří dopady intervencí na sociálně vyloučené osoby, kteří jsou pro ASZ sekundární, tedy nikoliv bezprostřední, cílovou skupinou. Již z tohoto východiska vyplývá, že činnost ASZ může mít pouze **zprostředkovaný vliv na vznik dopadů** v sociálně vyloučených lokalitách. Zásadní roli

v jejich uskutečnění má aktivita místních aktérů, kterou může ASZ podpořit, nemůže ji však zastoupit.

Zároveň musíme vzít úvahu také komplexní povahu sociálního problému, jímž je sociální vyloučení. Do jeho vývoje, stejně jako obecně do vývoje společnosti, silně **intervenuje velké množství vnějších faktorů**, které ASZ, ale ani obce a jejich obyvatelé nemohou nijak ovlivnit. K vnějším intervenujícím faktorům můžeme přiřadit i **systémové nastavení** jednotlivých politik státu, které determinuje možnosti řešení různých aspektů sociálního vyloučení. Další důležitou skutečností, kterou musíme mít na mysli při hodnocení spolupráce obcí s ASZ, je to, že integrační procesy jsou dlouhodobé povahy a jejich výsledky se projevují až po delší době, od intervencí tedy nelze očekávat okamžitý dopad a změny v sociálně vyloučených lokalitách.

Jiný limit prováděné evaluace představuje **nedostatek dostupných relevantních dat** takřka ve všech oblastech intervencí, a to především dat vztažených k malým územním jednotkám a k identifikovaným sociálně vyloučeným lokalitám. Data, která jsou poskytována místními aktéry, pak mívají různou strukturu, obsah i validitu. Navíc je obvykle nelze ověřit z jiných zdrojů.

S ohledem na uvedená obecná i specifická metodologická omezení je při evaluaci kladen důraz na **kvalitativní zkoumání**, které umožní podat hlubší kontextuální hodnocení dopadů intervencí a vytvořit co nejdůvěrnější obraz stavu lokality.

6 Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě

V Českých Velenicích se nachází „ZŠ a MŠ České Velenice“, jejíž součástí je základní škola a dvě pracoviště mateřské školy, a dále se zde nachází jedna střední škola s učňovskými a maturitními vzdělávacími obory primárně technického zaměření. V minulosti v obci působilo Mateřské centrum Piškůtek, dočasně byl provozován předškolní klub Beruška. Nejbližší speciální školou je ZŠ praktická Třeboň s odloučeným pracovištěm v Rapšachu.

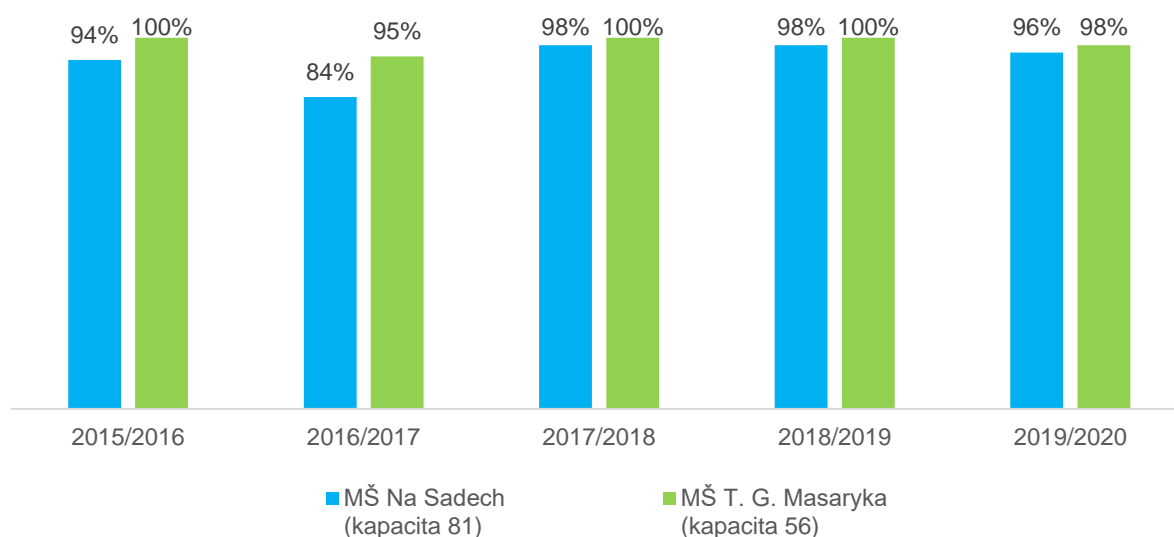
6.1 Předškolní vzdělávání

Mateřská škola je součástí ZŠ a MŠ České Velenice a zahrnuje dvě pracoviště. MŠ T. G. Masaryka je dvoutřídní mateřská škola s kapacitou 56 dětí a MŠ Na Sadech, má tři třídy a kapacitu 81 dětí. Ze školního výkazu vyplývá, že k 30. 9. 2019 se v MŠ T. G. Masaryka vzdělávalo 55 dětí, v MŠ Na Sadech se vzdělávalo 78 dětí, pouze 4 místa byla tudíž neobsazená/volná. Z dlouhodobého hlediska je počet dětí v obou odloučených pracovištích stabilní. Kapacitu se však o něco lépe daří naplňovat odloučenému pracovišti MŠ T. G. Masaryka (viz graf č. 1).

Počet vykázaných dětí se SVP se v posledních pěti letech mírně navýšil, ze dvou dětí se SVP ve školním roce 2016/2017 na pět dětí se SVP k 30. 1. 2020, přičemž v MŠ T. G. Masaryka mělo SVP jedno dítě, v MŠ Na Sadech čtyři. Jedním z problémů identifikovaných v situační analýze (Dvořáková, 2015) a v MPI 2017–2019 je absence sociálně vyloučených / znevýhodněných dětí v předškolním vzdělávání a s tím související nedostatečná připravenost dětí na přechod do základního vzdělávání. Při snaze popsat vývoj předškolní docházky sociálně znevýhodněných dětí narážíme na nedostatek veřejně dostupných dat. Děti, které mají problémy sociální povahy, může škola vykázat jako děti, které mají speciální vzdělávací potřeby z důvodu odlišného kulturního prostředí a jiných životních podmínek. Takových dětí jsou ale v Českých Velenicích vykázané pouze jednotky – děti se SVP z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek MŠ vykazala až v posledních dvou letech. Ve školním roce 2018/2019 jedno v MŠ T. G. Masaryka a ve školním roce 2019/2020 celkem tři – jedno v MŠ T. G. Masaryka a dvě v MŠ Na Sadech. Takže například v MPI 2017–2019 je uvedeno, že ve školním roce 2016/2017, kdy MŠ žádné děti se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí a jiných životních podmínek nevykazala, bylo v MŠ Na Sadech dle kvalifikovaného odhadu zástupců školy třináct sociálně znevýhodněných dětí, sedm dětí romského původu (zde není zřejmé, zda se jednalo současně o sociálně znevýhodněné děti) a deset dětí cizinců. Pro MŠ T. G. Masaryka MPI 2017–2019 tato data neuvádí. Z podkladů poskytnutých zástupci školy

jako podklad pro MPI 2020–2022 vyplývá, že sociálně znevýhodněných dětí bylo 51 a dětí romského původu 23.

Nepřipravenost dětí na přechod do prvního ročníku základního vzdělávání je standardně řešena odkladem nebo nástupem do přípravného ročníku. Základní škola v Českých Velenicích přípravný ročník nemá. Ze situační analýzy (Dvořáková, 2015) i MPI 2017–2019 vyplývá, že některým dětem ze sociálně vyloučených/znevýhodněných rodin, které nebyly na nástup na ZŠ dostatečně připraveny, škola místo odkladu² doporučovala nástup do první třídy ZŠ s vědomím, že ji budou s největší pravděpodobností muset opakovat. Jak ale uvádí situační analýza, důvodem byl předpoklad, že ve škole se dítě lépe připraví, než pokud by zůstávalo doma (Dvořáková, 2015).

Graf 1: Kapacita a naplněnost MŠ České Velenice 2015 – 2019. Zdroj: Výkazy MŠMT.

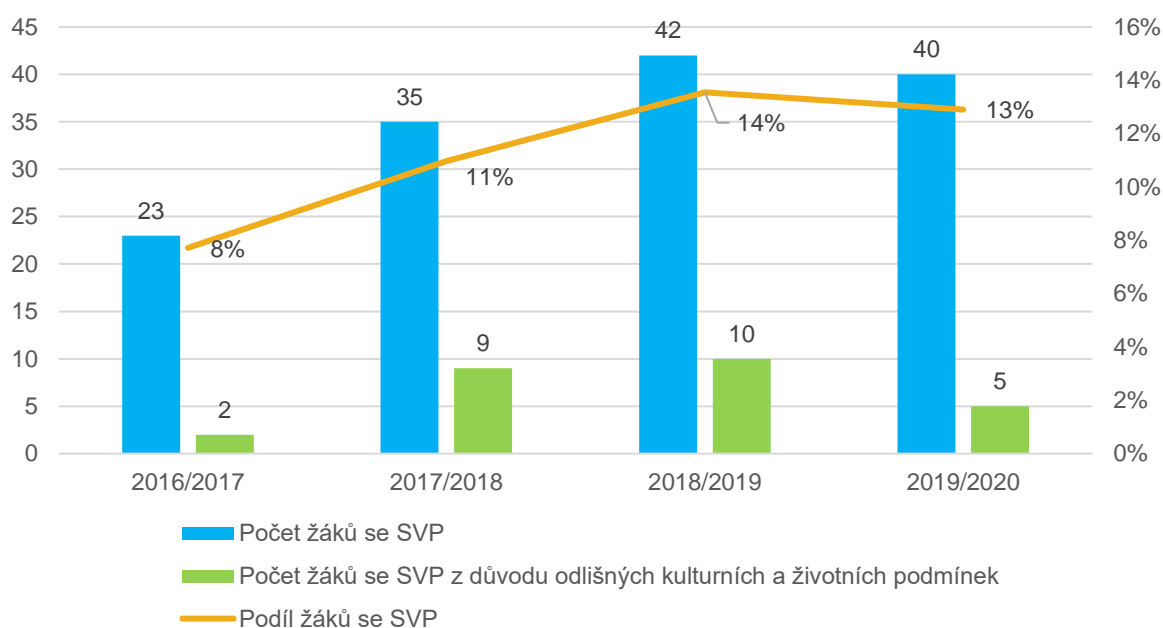
6.2 Základní školství

Základní škola České Velenice (celým názvem Základní škola a Mateřská škola České Velenice) má kapacitu 570 žáků a k 30. 9. 2019 školu navštěvovalo 310 žáků (dalších 13 plnilo docházku dle § 38 školského zákona v zahraničí). Kapacita školy tím byla naplněna z 54 %. Oproti školnímu roku 2015/2016 tak došlo k nárůstu naplněnosti školní kapacity o 5 procentních bodů.

² V roce 2015, kdy situační analýza vznikla, ještě nebyl povinný rok předškolního vzdělávání. Ten je povinný až od školního roku 2017/2018.

ZŠ České Velenice má velmi nesnadnou výchozí situaci. České Velenice jsou příhraniční město, do kterého se směrem z české strany přijíždí pouze z jednoho směru – Českých Budějovic, které jsou vzdálené cca hodinu cesty, což se odráží mimo jiné v mnohem horší dostupnosti zástupců specializovaných profesí, kteří by byli ochotní do města dojíždět. Kromě horší dostupnosti se Velenice díky svému umístění vyznačují také vysokou heterogenitou obyvatelstva. Ve městě je jediná základní škola, a je tedy principiálně inkluzivní v tom smyslu, že ji navštěvují všechny děti z města – dostupná alternativa v zásadě neexistuje. Heterogenita obyvatelstva se tím pádem promítá i ve třídách základní školy.

Žáků se SVP bylo dle výkazu MŠMT ve škole k 30. 9. 2019 zapsáno 40, tedy 13 % všech žáků školy. Z toho 28 žáků byli žáci se zdravotním postižením dle (§16 odst. 9 ŠZ), 5 žáků mělo SVP z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek a 6 žáků mělo jiné zdravotní znevýhodnění. Dva žáci měli upravené výstupy. Žáků s přiznaným PO s kódem NFN bylo 23. Mezi školním rokem 2016/2017 a školním rokem 2019/2020 došlo k navýšení podílu diagnostikovaných žáků se SVP z 8 % na 13 %. Tento vývoj podrobněji opisuje graf č. 2.

Graf 2: Žáci se SVP na ZŠ v letech 2016/2017–2019/2020. Zdroj: Výkazy MŠMT.

Žáci se SVP jsou ve škole vzděláváni individuálně v rámci jednotlivých tříd. Od školního roku 2015/2016 došlo k posílení personálních kapacit pro práci s žáky se SVP. Navýšil se počet asistentů pedagoga (ze 4 asistentů pedagoga na 1,7 úvazku na 5 asistentů pedagoga na 3 úvazky ve školním roce 2019/2020), a pedagogický sbor byl doplněn o dva speciální pedagogy

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

(0,4 úvazku celkem) a školního asistenta. Školního psychologa škola poptává, ale tuto pozici se jí dlouhodobě nedaří obsadit.

Ve škole je dlouhodobě také vysoký podíl žáků sociálně znevýhodněných. V MPI 2017–2019 se uvádí, že ve školním roce 2016/2017 žáci žijící v sociálně vyloučených lokalitách tvořili 8,5 % všech žáků školy a žáci romského původu 10–15 %. Situační analýza hovoří o tom, že za sociálně znevýhodněnou lze v širším slova smyslu (děti z neúplných rodin, děti z chudých rodin apod.) označit téměř polovinu všech žáků školy. Dle údajů poskytnutých vedením školy pro tvorbu MPI 2020–2022 bylo ve školním roce 2019/2020 ve škole celkem cca 120 sociálně znevýhodněných žáků, kteří tak tvořili 39 % všech žáků školy.

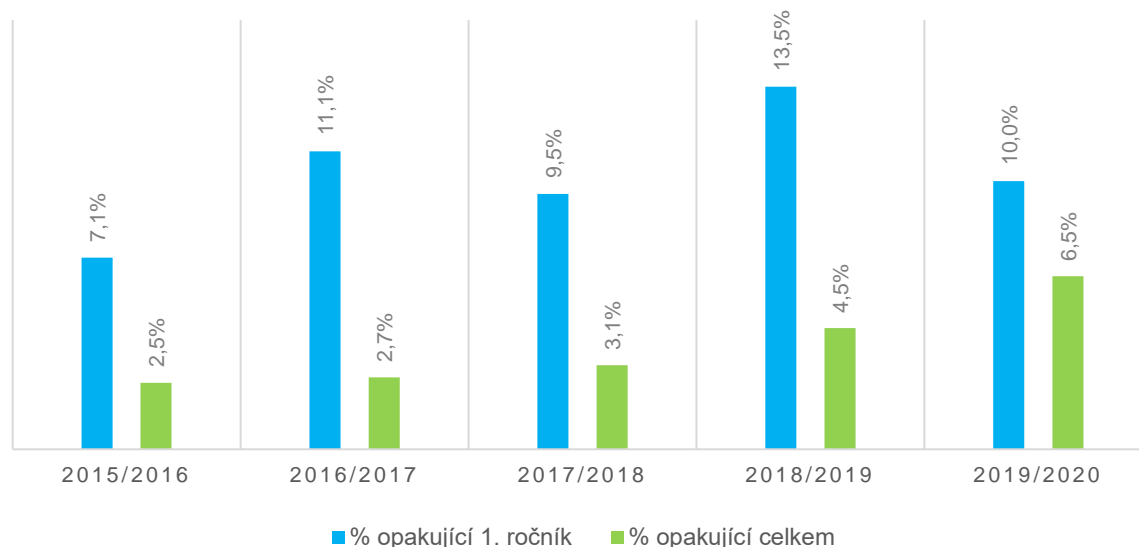
V situační analýze (Dvořáková, 2015) se uvádí, že v době výzkumu do školy docházeli žáci, kteří vykazovali SVP, ale nebyla jim přiznána dostatečná podpora, protože u nich nedošlo k diagnostice Pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP). Zpráva zde naráží na špatnou dostupnost a problematickou spolupráci s PPP, která sídlí v Jindřichově Hradci. Uvádí se zde, že: „Pedagogicko-psychologická poradna sídlí v Jindřichově Hradci a její pracovníci po dobu posledních šesti let nikdy do školy nepřijeli. Nepřijeli ani na povinná přešetření žáků. Komunikace mezi školou a PPP probíhá pouze po e-mailu.“ (Dvořáková, 2015, str. 49). Na vytíženost PPP a na nemožnost pokrýt potřebu velenických žáků upozorňuje i analytická část MPI (MPI 2017–2019, str. 7).

MPI 2017–2019 uvádí, že téměř polovina žáků školy je ohrožena školním neúspěchem. O tom svědčí i relativně vysoký podíl neprospívajících žáků a žáků opakujících ročník, který navíc každoročně narůstá. Jak vyplývá z dat MŠMT, žáci opakující ročník tvořili k září 2019 celkem 6,5 % všech žáků školy, zatímco ve školním roce 2016/2017 to bylo 2,5 %. Nejvíce se problém dotýká žáků prvních ročníků (podrobněji viz graf 3). Škola se potýká s problémem absencí, který je řešen ve spolupráci s OSPOD. Z dat uvedených ve výročních zprávách školy vyplývá, že zatímco počet omluvených hodin na žáka se mezi školním rokem 2015/2016 a školním rokem 2018/2019 snížil (z 54 omluvených hodin na žáka/rok, na 43 omluvených hodin na žáka/rok), počet neomluvených vzrostl (z 1,3 neomluvených hodin na žáka/rok na 2,2 neomluvených hodin na žáka/rok). Ředitel školy nárůst neomluvených hodin vysvětluje individuálními případy žáků, kteří se s rodiči pravděpodobně odstěhovali do zahraničí, aniž by se ve velenické škole odhlásili³. V rámci projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“ probíhalo v základní škole doučování, jak v rodinách, tak ve škole (blíže k této aktivitě viz kapitola 7, strana 29–30 tohoto dokumentu).

---

³ Rozhovor se zástupcem školy, 25. 9. 2020.

Graf 3: Žáci opakující ročník během školních let 2015/2016 - 2019/2020. Zdroj: Výkazy MŠMT.

6.3 Střední školství

Ve městě České Velenice se nachází jedna střední škola nabízející tříleté učňovské a čtyřleté maturitní studijní obory se zaměřením na dopravu, strojírenství a elektrotechniku. Součástí školy je také domov mládeže a školní jídelna. V dálkové formě vzdělávání škola vyučuje dopravní maturitní obory a k prezenčnímu studiu přijímá i starší žáky (20+), kteří si potřebují doplnit vzdělání. Na škole se vzdělávají i žáci se SVP. Ve školním roce 2019/2020 docházelo dle výkazů MŠMT do školy také pět žáků se SVP. Žáky se SVP z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek škola v letech 2015/2016 až 2019/2020 žádné nevykázala, ale dle MPI 2017–2019 bylo ve škole sociálně znevýhodněných žáků ve školním roce 2016/2017 cca 23, k 20. 1. 2020 to bylo dle údajů poskytnutých pro tvorbu MPI 2020–2022 cca 26, čímž tvořili 13 % všech žáků školy. Ve škole působí od roku 2015/2016 až doposud jeden asistent pedagoga. Od začátku školního roku 2017/2018 došlo k navýšení personálních kapacit pro práci s žáky se SVP o školního asistenta v rámci projektu Šablony I. V rámci projektu OPVVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“ probíhá ve škole doučování znevýhodněných studentů. Podpořeno bylo celkem 10 studentů v rozsahu 30 hodin měsíčně. Škola se dle MPI 2017–2019 potýkala s vysokou absencí žáků, zejména těch ohrožených sociálním vyloučením, někteří mají zameškaných až 300 hodin, a s vysokou fluktuací v učebních oborech (až 80 % žáků). Studium předčasně ukončují zejména studenti prvního ročníku, a dále také studenti posledních ročníků, kvůli obavám ze zvládnutí náročnosti studia. (MPI 2017–2019, str. 8). Někteří studenti jsou podpořeni stipendiem Jihočeského kraje a firmy Magna Cartech.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

6.4 Zájmové a neformální vzdělávání

MPI 2017–2019 a situační analýza (Dvořáková, 2015) zmiňují nedostatečné možnosti k trávení volného času, jak v organizované, tak neorganizované formě, které by byly dostupné pro všechny děti bez rozdílu. K posunu v této problematice došlo v roce 2017, kdy bylo zřízeno NZDM Brána pro děti a mládež ve věku 6–26 let, jehož činnost se setkala s velmi kladnou odezvou. Počet podpořených dětí v tomto zařízení stoupl z 65 dětí a mládeže v roce 2017 na 74 dětí a mládeže v roce 2019. Blíže k činnosti NZDM Brána viz strany 32–34 tohoto dokumentu.

7 Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění

Ve strategické části Místního plánu inkluze (MPI) byly definovány tyto čtyři strategické cíle:

1. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami **nastupují do ZŠ adekvátně připravené.**
2. Žáci ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami **jsou účinně podpořeni v pravidelné docházce do ZŠ a dosažení školního úspěchu, zvláště při přechodu na 2. stupeň základní školy a při přechodu do vyššího stupně vzdělávání.**
3. Ve městě České Velenice jsou **rozšířeny možnosti volnočasového a zájmového vzdělávání dostupného pro ohrožené děti a mládež a rozšíří se spolupráce institucí s rodiči dětí.**
4. **Město České Velenice koordinuje proces zavádění inkluzivních opatření, zapojuje relevantní aktéry a komunikuje s veřejností.**

Následující tabulka obsahuje přehled veškerých priorit, cílů a aktivit definovaných v MPI města České Velenice doplněných o sloupec Vyhodnocení. Realizace opatření je vyznačena barvami – zelená pro naplněná opatření, červená pro nenaplněná a oranžová pro částečně naplněná opatření. V navazujícím textu jsou klíčová opatření dále podrobněji rozebrána a zhodnocena.

Tabulka 1: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 1

STRATEGICKÝ CÍL 1	Děti se speciálními vzdělávacími potřebami nastupují do ZŠ adekvátně připravené
SPECIFICKÝ CÍL 1.1	1.1 Děti se SVP (včetně ohrožených soc. vyloučením) nastupují do běžných MŠ a pravidelně do nich docházejí
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
<p>1.1.1 Udržení a rozšíření práce terénní pracovníce města a služeb SAS / Počet pracovníků (úvazků) zajišťujících služby SAS pro rodiny s dětmi a terénní práci ve městě: 2,6 Odpovědnost: městský úřad</p>	<p>Terénní pracovníce města působila ve městě od března 2015 do srpna 2017. V průběhu roku 2017 začaly přímo ve městě fungovat i další sociální služby v rámci projektu OPZ, z nichž většina zahrnovala i terénní složku a terénní pracovníce města byla v nastalé situaci nadbytečná.</p> <p>SAS zajišťuje veškerou terénní práci pro rodiny s dětmi od července 2017. Služba byla podpořena z projektu OPZ ve výzvě 42 v období od 5/2017 do 4/2020. Od července 2017 do května 2020 byla služba zajištěna 2 pracovníci na celkový 1,4 úvazek.</p> <p>Služba byla úspěšně zařazena do sítě sociálních služeb skupiny A, její udržitelnost je tedy po skončení projektu OPZ zajištěna ze zdrojů státního rozpočtu, kraje a obce. Své služby rozšířila na celé Třeboňsko, stále v rámci úvazku 1,4.</p>

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

	Po rozšíření na celé ORP Třeboň od května 2020 pracovníce nadále dojíždějí do rodin v Českých Velenicích dle potřeby, minimálně však na jeden den v týdnu – dopoledne funguje služba v terénu, odpoledne ambulantně.
1.1.2 Aktivní oslovování rodin a dětí, které se předškolního vzdělávání neúčastní (alespoň 1 měsíčně) / Počet dětí ve věku 2–5 let nově začleněných do předškolního vzdělávání (nastoupí do běžné MŠ na základě práce předškolního klubu, SAS nebo terénní práce): 5 Odpovědnost: městský úřad	Aktivní oslovování rodin a dětí, které se neúčastnily předškolního vzdělávání, probíhalo jak prostřednictvím pedagogů a vedoucí pedagožky MŠ (telefonicky, písemně i osobně), tak ve spolupráci s pracovníci předškolního klubu, která měla – coby dřívější terénní pracovníce města – dobrou vazbu na terén.
1.1.3 Provozování předškolního klubu pro znevýhodněné děti s cílem začleňovat postupně tyto děti do běžných MŠ / - Kapacita předškolního klubu pro znevýhodněné děti (počet dětí, alespoň 3 dny v týdnu): 15 - Počet dětí ve věku 2–5 let, které alespoň 2x týdně pravidelně navštěvují předškolní klub: 20 Odpovědnost: městský úřad	Předškolní klub Beruška vznikl v rámci projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“. Byl otevřen od 29. 1. 2018 do března 2020. Po uzavírce vynucené pandemií covid-19 se znovu neotevřel. - Kapacita klubu byla 15 dětí ve věku 3–4 roky, otevírací hodiny byly PO–ČT, 8–12:00 hod. - Pravidelně navštěvovalo klub cca 5 dětí. Plánovaná naplněnost nebyla naplněna zejména kvůli lokaci příliš vzdálené od sociálně vyloučené lokality (cca 600 metrů).
1.1.4 Komunikace předškolního klubu a terénních pracovníků s MŠ a asistence při nástupu znevýhodněných dětí do MŠ Odpovědnost: městský úřad	Pracovnice předškolního klubu dlouhodobě spolupracovala s MŠ při oslovování rodin znevýhodněných dětí, typicky například rodiny individuálně oslovovala ohledně termínů zápisu do MŠ.
1.1.5 Zkvalitňování služeb předškolního klubu (zavádění nových metod učení, školení pro pracovníky) / Počet proškolených pedagogů MŠ a pracovníků předškolního vzdělávání v nových metodách předškolního vzdělávání: 5 ročně Odpovědnost: městský úřad	Pracovníci klubu se na svou roli připravovali na společném semináři s MŠ na metodu Grunnet. Počet proškolených pracovníků (MŠ + klub): celkem 5 (2 plánovaná školení - Kikus a předčtenářské dovednosti, se kvůli pandemii covid-19 nerealizovala) Vedoucí pracovnice klubu se připravovala také na stážích v předškolním klubu Cheiron v Táboře a ve dvou pražských předškolních klubech. Proškolení předškolních pracovníků bylo financováno z projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“
1.1.6 Zapojování rodičů znevýhodněných dětí do aktivit předškolního klubu a MŠ / Počet rodičů znevýhodněných předškolních dětí zapojených do práce předškolního klubu nebo podpořených v kontaktu s MŠ: 10 ročně Odpovědnost: městský úřad	Do aktivit předškolního klubu byli rodiče zapojováni spíše neformálně, prostřednictvím konzultací při příležitosti vyzvedávání dětí z klubu. Zapojení rodičů do skupinových aktivit nebylo úspěšné, rodiče o něj neprojevovali zájem.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

SPECIFICKÝ CÍL 1.2	MŠ mají dostatečnou kapacitu (materiální i lidskou) na práci s dětmi se SVP (včetně ohrožených soc. vyloučením)
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
1.2.1 Navýšení kapacit MŠ o speciálního pedagoga / Počet speciálních pedagogů (úvazků) na MŠ: 1 Odpovědnost: MŠ	Nerealizováno
1.2.2 Navýšení kapacit MŠ o školní asistenty / Počet asistentů pedagogů/školních asistentů (úvazků) na MŠ: 2 Odpovědnost: MŠ	Asistenti pedagoga v MŠ působí od školního roku 2017/2018. Vývoj úvazků je následující: šk. rok 2017/2018: 1 asistent na 1 úvazek, šk. rok 2018/2019: 2 asistenti na 1,5 úvazku, šk. rok 2019/2020: 2 asistenti na 2 úvazky, financování ze Šablon. Školní asistent působí v MŠ od 1. 9. 2019 na 0,4 úvazku, je financován ze Šablon.
1.2.3 Supervize pro pedagogy a vedení MŠ / Počet pedagogů MŠ, kterým byla poskytnuta supervize: 5 ročně Odpovědnost: MŠ	Nerealizováno
1.2.4 Vzájemná hospitace mezi pedagogy MŠ / Počet vzájemných hospitací mezi pedagogy MŠ: 5 ročně Odpovědnost: MŠ	Nerealizováno
1.2.5 MŠ T. G. Masaryka 190 - Revitalizace školní zahrady včetně herních prvků pro děti / Počet realizovaných investičních projektů MŠ: 1 Odpovědnost: MŠ, městský úřad	Nerealizováno

Nedostatečná docházka dětí ohrožených sociálním vyloučením ve věku 3–6 let do mateřské školy (MŠ) byla v rámci MPI 2017–2019 definována jako klíčový důvod jejich pozdější neúspěšnosti po nástupu na ZŠ. **Opatření v rámci Strategického cíle 1 proto směřují právě k většímu zapojení těchto dětí do předškolní výchovy.** Město realizovalo alespoň částečně všechna plánovaná opatření, která cílila na zapojení ohrožených dětí do MŠ a jejich pravidelnou docházku, s různou mírou úspěšnosti.

V lednu 2018 byl otevřen **předškolní klub** Beruška. Klub byl pro děti otevřen čtyřikrát týdně, pondělí až čtvrtek v dopoledních hodinách, jeho kapacita byla nastavena na 15 dětí. Klub se nicméně po celou dobu svého provozu potýkal s nízkou návštěvností. Všichni oslovení aktéři se shodli na tom, že klíčovým důvodem byla vzdálenost – klub fungoval v prostorách přilehlých k ZŠ, vzdálené cca 600 metrů od největší velenické sociálně vyloučené lokality. Protože cílem

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

klubu bylo připravit rodiny a děti ohrožené sociálním vyloučením na pravidelný režim vzdělávacích institucí, rozhodli se provozovatelé, že klub bude otevřen od 8 hodin, což byla další často zmiňovaná překážka vyšší návštěvnosti klubu⁴. Podle slov zástupkyně klíčového aktéra zkoušela pracovnice klubu motivovat rodiny dětí přímo v terénu. *„Díky svému předchozímu úvazku terénní pracovnice města měla v terénu velmi dobrou výchozí situaci, nicméně i když se jí podařilo nějaké rodiče pro ideu pravidelné docházky dětí do klubu získat, nakonec jsme skončili na tom, že nebyli schopni je ráno do klubu vodit.“* Pracovnice klubu si tedy zkoušela děti alespoň ráno sama v rodinách vyzvedávat, což nicméně příliš neplnilo plánovanou funkci klubu, a tak se město rozhodlo, že po omezení služby kvůli pandemii covid-19 již klub znovu neotevře.

Mateřská škola se podle slov zástupkyně této instituce snaží **aktivně oslovovat rodiny, které se předškolního vzdělávání v MŠ neúčastní**. *„Oslovování rodin probíhá prostřednictvím pedagogů MŠ, vedoucí pedagožky MŠ, ale také prostřednictvím ředitele ZŠ a MŠ a výchovného poradce. Probíhá telefonicky, písemně i osobně“⁵*. Podle slov koordinátorky inkluze došlo také k **navázání užší komunikace mezi MŠ a pracovníci předškolního klubu**, která se snažila motivovat rodiny přímo v terénu. *„Paní učitelky využívaly tu její vazbu na terén, když potřebovaly nějaké rodiče oslovit. Typický příklad je zápis do školky. Paní učitelky nemají moc páky se s těmi rodiči dopředu dorozumět, aby přišli k zápisu, protože u těch rodičů se často mění telefonní čísla. Takže X za tou rodinou zašla a řekla jim to.“⁶*

Všichni oslovení aktéři se shodují, že pro děti, které do předškolního klubu docházely, bylo toto opatření rozhodně přínosné, nicméně během sledovaného období se tento přínos týkal spíše jednotlivců – podle kvalifikovaného odhadu zástupkyně MŠ dochází aktuálně do MŠ déle než povinný rok předškolního vzdělávání pouze 4 děti ohrožené sociálním vyloučením. Jak ukazuje i tabulka 2, počet dětí, které nastupují do MŠ až v 5 letech, zůstává stejný. Výjimkou je školní rok 2019/2020, kdy podíl těchto dětí poklesl na 2 %. Zda se jedná o výkyv nebo nový trend, ukážou až následující roky.

---

⁴ Nabízí se srovnání s NZDM, který je umístěn v kulturním domě Beseda přímo ve vyloučené lokalitě. Funguje od 12 hodin, je určen dětem od 6 let, po skončení školní výuky. Děti mohou do klubu chodit samy, nezávisle na doprovodu rodičů. Mezi dětmi je o klub velký zájem – podle slov vedoucí klubu se rodiče často ptají, zda by do klubu nemohli chodit i děti mladší 6 let.

⁵ Písemná odpověď zástupkyně školy na zaslané otázky, 25. 9. 2020.

⁶ Rozhovor se zástupkyní města, 25. 9. 2020.

Tabulka 2: Vývoj počtu a podílu dětí, které nastupují do MŠ nově až v 5 letech

Školní rok	Počet dětí nastupujících do MŠ v 5 letech nově	Podíl dětí nastupujících do MŠ v 5 letech nově
2015/2016	7	5 %
2016/2017	5	4 %
2017/2018	6	4 %
2018/2019	6	4 %
2019/2020	3	2 %

Zdroj: Výkazy MŠMT 2015–2020.

Za omezeným dopadem realizovaných opatření je podle oslovených aktérů jak ze strany zástupců škol, tak neziskových organizací zejména nízká motivace rodičů ohrožených dětí, pro které má vzdělání nízkou prioritu. Jak doplňuje zástupkyně SAS, rodiny často řeší bazální existenciální problémy jako ztrátu bydlení, exekuce či nedostatek financí na základní potřeby, jako jsou potraviny. Problémem tedy může být i nedostatek prostředků na hrazení stravného a dalších placených školních aktivit. V tomto kontextu se rodičům zdá vzdělání dětí jako sekundární problém. A to přesto, že dle slov zástupkyně SAS mají mateřské školky ve městě v rodinách cílové skupiny dobrou pověst a vnímají je jako užitečné a vstřícné instituce. *„Uživatelky o školkách často mluví, vnímají je jako pozitivní prostředí pro rozvoj, mají o ně zájem, ale nejsou schopné to dotáhnout. Často vyhoří na tom, že nemají dost peněz na stravné a na začátku roku se platí také obnos, že kterého se pak v průběhu roku platí všechna divadla a podobné věci, to je první věc. A druhá věc je, že si neohlídají termín zápisu a prošvihnou ho.“*⁷

V rámci evaluačního šetření nebylo (z časových důvodů) možné uskutečnit rozhovory s rodiči dětí, jejich pohled proto zůstává nezachycený. Nicméně se zde nabízí otázka, do jaké míry mohla v přístupu k předškolnímu klubu sehrát roli nedůvěra v tuto zcela novou instituci. Jak uvedla zástupkyně NZDM, zájem rodičů o umístění mladších dětí existuje. Vyplyvá to z toho, že NZDM musí opakovaně odmítat žádosti dětí mladších 6 let, které by NZDM Brána rády navštěvovaly. Kromě toho, že se často jedná o mladší sourozence dětí, které již do klubu pravidelně docházejí a vytvořily si k němu pozitivní vztah, roli zde dle respondentů může hrát právě i fakt, že klub je umístěn přímo v sociálně vyloučené lokalitě a děti do něho mohou docházet nezávisle na doprovodu rodičů.

⁷ Rozhovor se zástupkyní NNO, 1. 10. 2020.

Během období spolupráce s ASZ došlo také k uzákonění povinného roku předškolního vzdělávání⁸, což mělo na zapojení dětí ohrožených sociálním vyloučením ze jmenovaných opatření podle všech oslovených aktérů největší vliv. „Ten povinný předškolní rok už je zažitý, že musí, s tím počítají a respektují to.“⁹ Podle kvalifikovaného odhadu zástupkyně MŠ se povinného předškolního roku účastní 95 % všech dětí ohrožených sociálním vyloučením. Problém ovšem je, že ačkoli se děti do školky přihlásí, jejich docházka je velmi nepravidelná – podle ředitele MŠ a ZŠ trpí děti z této cílové skupiny vyšší nemocností, i kvůli prostředí, ve kterém vyrůstají¹⁰. Dalším problémem těchto dětí jsou vši, se kterými děti do škol nesmí a které rodiče nejsou schopni dostatečně odstranit¹¹. Tyto problémy pak způsobují vysoké absence a ani během povinného roku se tak nedaří děti dostatečně připravit na vstup do ZŠ. To je patrné i z dat výkazů MŠMT, podle kterých se podíl žáků, kteří propadli v první třídě ZŠ, během sledovaného období nezmenšil, a to ani po zavedení povinného předškolního vzdělávání.

Tabulka 3: Vývoj podílu žáků opakujících 1. ročník ZŠ

Školní rok	Počet dětí opakujících 1. ročník	Podíl dětí opakujících 1. ročník	Počet dětí v 1. ročníku celkem
2015/2016	3	7 %	42
2016/2017	5	11 %	45
2017/2018	4	10 %	42
2018/2019	5	14 %	37
2019/2020	3	10 %	30

Zdroj: Výkazy MŠMT 2015–2020. Od šk. roku 2018/2019 by již na ZŠ měli nastupovat žáci, kteří se účastnili povinného předškolního vzdělávání.

⁸ Předškolní vzdělávání je od školního roku 2017/2018 povinné pro děti, které do začátku školního roku dovrší pěti let.

⁹ Rozhovor se zástupkyní NNO, 1. 10. 2020

¹⁰ Rozhovor se zástupcem školy, 25. 9. 2020

¹¹ Písemná odpověď zástupkyně školy na zaslání otázky, 25. 9. 2020

Tabulka 4: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 2

STRATEGICKÝ CÍL 2	Žáci ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami jsou účinně podpořeni v pravidelné docházce do ZŠ a dosažení školního úspěchu, zvláště při přechodu na 2. stupeň základní školy a při přechodu do vyššího stupně vzdělávání
SPECIFICKÝ CÍL 2.1	ZŠ mají dostatečnou kapacitu (materiální i lidskou) na práci s dětmi se SVP (včetně ohrožených soc. vyloučením)
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.1 Posílení kapacit ZŠ o školní asistenty a asistenty pedagoga / Počet asistentů pedagogů/školních asistentů (úvazků) na ZŠ: 8 Odpovědnost: ZŠ	Asistenti pedagoga na ZŠ působí dlouhodobě, v průběhu projektu ale nedošlo k zásadnímu nárůstu počtu úvazků – jejich přítomnost ve škole je navázána na doporučení školského poradenského zařízení. Vývoj úvazků je následující: šk. rok 2015/2016: 4 asistenti na 1,7 úvazku, šk. rok 2016/2017: 5 asistentů na 2,8 úvazku, šk. rok 2017/2018: 5 asistentů na 2,75 úvazku, šk. rok 2018/2019: 5 asistentů na 2,5 úvazku, šk. rok 2019/2020: 5 asistentů na 3 úvazky. Na ZŠ působí od 1. 9. 2019 školní asistent na 1 úvazek, je financován ze Šablon.
2.1.2 Posílení kapacit ZŠ o speciálního pedagoga a psychologa/ - Úvazek speciálního pedagoga na ZŠ: 1 - Úvazek psychologa na ZŠ: 0,5 Odpovědnost: ZŠ	Speciální pedagog působí na ZŠ od šk. roku 2018/2019, úvazky jsou financované ze Šablon. Vývoj úvazků je následující: šk. rok 2018/2019: 1 speciální pedagog na 0,5 úvazku, šk. rok 2019/2020: 2 speciální pedagogové na 0,6 úvazku, úvazek školního psychologa: nesplněno (0 úvazků).
2.1.3 Vzdělávání pedagogů v inkluzivních metodách, metodách práce s dětmi se SVP, klimatem třídy, heterogenní třídou / Počet pedagogů proškolených v inkluzivních metodách, metodách práce s dětmi se SVP, klimatem třídy, heterogenní třídou: 5 ročně Odpovědnost: ZŠ	Probíhalo v rámci seminářů během výjezdových aktivit – viz 2.1.8 Ve školním roce 2018/2019: ZŠ: efektivní komunikace s problémovými rodiči, 10 účastníků SŠ: přednáška na téma <i>Podpora středoškoláků a nezaměstnané mládeže</i> , lektorka z IQ Roma servis, 13 účastníků Ve školním roce 2019/2020: ZŠ: Seminář duševní hygieny pedagoga, 16 účastníků SŠ: Návštěva SŠ Akademie řemesel, workshop s preventistkou, 16 účastníků Vzdělávání pedagogů bylo financováno z projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.
2.1.4 Supervize pro pedagogy a vedení ZŠ / Počet pedagogů a pracovníků ve vzdělávání, kterým byla poskytnuta supervize: 5 ročně (od 2018) Odpovědnost: ZŠ	Nerealizováno

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

<p>2.1.5 Stínování a výměnné pobyty pro pedagogy, vzájemné hospitace / Počet vzájemných hospitací mezi pedagogy ZŠ: 5 ročně Odpovědnost: ZŠ</p>	<p>Hospitace probíhají, nezávisle na spolupráci s ASZ.</p>
<p>2.1.6 Stavební úpravy za účelem bezbariérovosti škol, vybudování jazykové laboratoře pro AJ a NJ, dovybavení výpočetní technikou a vybudování školní kuchyňky / Počet realizovaných investičních záměrů do rozvoje školních prostor s cílem bezbariérovosti, rozvoje kompetencí nebo zlepšení klimatu ve škole: 4 Odpovědnost: ZŠ, Městský úřad</p>	<p>Částečně realizováno: Škola má nový výtah, je bezbariérová a jsou vybudované jazykové laboratoře. Školní kuchyňka zatím vybudovaná není. Financováno z různých zdrojů.</p>
<p>2.1.7 Zřízení funkce koordinátor inkluze na ZŠ nebo zřízení funkce sociálního pedagoga na ZŠ / Úvazek koordinátora inkluze ve škole nebo sociálního pedagoga: 0,5 Odpovědnost: ZŠ, Městský úřad</p>	<p>Funkci koordinátora inkluze na ZŠ zastává ředitel ZŠ a zástupkyně ředitele, každý na úvazek 30 hodin měsíčně. Pozice byly financovány z projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.</p>
<p>2.1.8 Výjezdové aktivity pro pedagogy ZŠ / Počet realizovaných výjezdových aktivit pro pedagogy ZŠ: 1 ročně Odpovědnost: ZŠ, Městský úřad</p>	<p>Výjezdy se konaly pro pedagogy ZŠ i SŠ: Ve školním roce 2018/2019: ZŠ: 2denní výjezd do Písku: návštěva ZŠ a MŠ Tomáše Šobra SŠ: 2denní výjezd do Valtic: návštěva střední vinařské školy Ve školním roce 2019/2020: ZŠ: 2denní výjezd do Prahy SŠ: Návštěva SŠ Akademie řemesel, Praha Výjezdové aktivity byly financovány z projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.</p>
<p>SPECIFICKÝ CÍL 2.2</p>	<p>Žáci s chybějící podporou v domácnosti jsou podpořeni doučováním a odpolední přípravou na vyučování</p>
<p>Aktivita / indikátor</p>	<p>Vyhodnocení</p>
<p>2.2.1 Kroužky odpolední přípravy na vyučování / Počet žáků docházejících na kroužky odpolední přípravy na vyučování: 40 ročně Odpovědnost: ZŠ, Městský úřad, NNO</p>	<p>Školní klub byl z projektu vyškrtnut, kroužky odpolední přípravy nebyly v rámci projektu OP VVV realizovány. Realizovala je škola, nezávisle na projektu.</p>

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

<p>2.2.2 Doučování dětí se SVP (na ZŠ, v domácnosti nebo v klubu) / Počet žáků doučovaných individuálně nebo skupinově: 60 ročně Odpovědnost: ZŠ, Městský úřad, NNO</p>	<p>Žáci se SVP byli v rámci projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“ doučováni individuálně v rodinách (35 žáků) a individuálně v klubu (místnost v budově školy, 7 žáků). V rámci projektu vznikly 2 pozice doučujících obce – 0,2 úvazku na doučování v klubu a 0,5 úvazku na doučování v rodinách.</p> <p>Zároveň probíhalo doučování pedagogy ZŠ na ZŠ, na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny, v rámci podpůrných opatření 1. stupně.</p>
<p>SPECIFICKÝ CÍL 2.3</p>	<p>Žáci ZŠ jsou rozvíjeni v klíčových kompetencích a gramotnostech</p>
<p>Aktivita / indikátor</p>	<p>Vyhodnocení</p>
<p>2.3.1 Rozvoj kapacit ZŠ v oblasti čtenářské gramotnosti (vzdělávání pedagogů, čtenářské kroužky) / - Počet pedagogů proškolených v metodách rozvoje čtenářské gramotnosti: 3 ročně - Počet čtenářských kroužků na školách: 1 Odpovědnost: ZŠ</p>	<p>Nebylo součástí projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.</p> <p>Čtenářský kroužek realizuje pedagožka ZŠ v místní knihovně, ve svém volném čase, bez nároku na honorář. Kroužek je určený pro děti z 1. stupně, je zdarma.</p>
<p>2.3.2 Rozvoj kapacit ZŠ v oblasti matematické gramotnosti (vzdělávání pedagogů, kroužky logiky a her) / - Počet pedagogů proškolených v metodách rozvoje matematické gramotnosti: 3 ročně - Počet kroužků logických her na školách: 1 Odpovědnost: ZŠ</p>	<p>Nerealizováno, nebylo součástí projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.</p>
<p>2.3.3 Rozvoj kapacit ZŠ v oblasti polytechnických kompetencí (vzdělávání pedagogů a vědecké kroužky) / - Počet pedagogů proškolených v metodách rozvoje polytechnické gramotnosti: 3 ročně - Počet kroužků vědy a techniky na školách: 1 Odpovědnost: ZŠ</p>	<p>SŠ realizuje 1 kroužek polytechnických kompetencí pro žáky ZŠ.</p>

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

SPECIFICKÝ CÍL 2.4	Žáci ZŠ jsou podpořeni při přestupu na SŠ/SOU
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
<p>2.4.1 Rozvoj kariérního poradenství na ZŠ a spolupráce se SŠ/SOU (exkurze žáků, výchovný poradce, ...) / - Počet sociálních pedagogů (úvazků) pracujících na ZŠ/SŠ: 1 - Počet výchovných poradců (úvazků) pracujících na ZŠ/SŠ: 2 Odpovědnost: ZŠ, SŠ</p>	<p>Kariérní poradenství na ZŠ funguje, věnuje se mu osobně ředitel ZŠ. Funguje také intenzivní spolupráce zejména se SŠ České Velenice. Kromě polytechnického kroužku a dne otevřených dveří pořádá SŠ také projektový den pro žáky vyšších ročníků ZŠ, kdy jim ukážou školu a realizují s nimi motivační aktivity.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sociální pedagog na ZŠ ani SŠ není - Výchovným poradcem na ZŠ je pro 1. stupeň zástupkyně ředitele, pro 2. stupeň pan ředitel - Na SŠ je již od školního 2015/2016 stabilně 1 výchovný poradce.
<p>2.4.2 Podpora znevýhodněných žáků pro setrvání na SŠ/SOU (doučování, mentoring) / Počet žáků SŠ podpořených individuálním doučováním nebo mentoringem: 20 ročně Odpovědnost: ZŠ, SŠ, Městský úřad</p>	<p>Na SŠ probíhá doučování znevýhodněných studentů v rámci projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“. Podpořeno bylo celkem 10 studentů v rozsahu 30 hodin měsíčně.</p>
<p>2.4.3 Posílení kapacit SŠ/SOU pro práci se znevýhodněnými žáky (školní psycholog, koordinátor inkluze nebo sociální pedagog na SŠ) / - Úvazek psychologa/sociálního pedagoga/koordinátora inkluze na SŠ: 0,5 Odpovědnost: SŠ</p>	<p>Funkci koordinátora inkluze na SŠ plní v rámci projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“ paní ředitelka na úvazek 30 hodin měsíčně. Sociální pedagog ani psycholog na SŠ není.</p>
SPECIFICKÝ CÍL 2.5	Efektivní spolupráce škol s rodiči znevýhodněných a mimořádně nadaných dětí
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
<p>2.5.1 Aktivity ZŠ pro rodiče (workshopy, besedy, komunitní akce ...) / Počet uskutečněných skupinových akcí ZŠ pro rodiče (komunitních akcí, akcí zaměřených na inkluzivní vzdělávání, podporu dětí se SVP, prevenci školní neúspěšnosti apod.): 3 ročně Odpovědnost: ZŠ, Městský úřad</p>	<p>Proběhly akce pro rodiče dětí ohrožených sociálním vyloučením – představení předškolního vzdělávání před zápisem do MŠ, představení ZŠ po zápisu, aby rodiče získali větší důvěru ve vzdělávací instituce. Aktivity u rodičů neměly očekávanou odezvu.</p>
SPECIFICKÝ CÍL 2.6	Záškoláctví a výchovné problémy jsou efektivně řešeny
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
<p>2.6.1 Rozvoj spolupráce ZŠ, OSPOD a dalších aktérů pro řešení záškoláctví a výchovných problémů / Počet setkání mezi žáky, rodiči a OSPOD mediovaných nezávislým aktérem / Počet případových konferencí s účastí odborníků: 3 ročně Odpovědnost: ZŠ, Městský úřad, NNO</p>	<p>ZŠ spolupracuje s OSPOD poměrně intenzivně, zejména díky problémům s docházkou a výchovným problémům. OSPOD často navštěvuje školu, konzultují, chodí do rodin. Případové konference proběhly cca 2–3 ročně.</p>

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Podle kvalifikovaného odhadu ředitele ZŠ cca 40 % žáků pochází ze sociálně znevýhodněného prostředí, mezi nimi jak žáci z prostředí majority, tak žáci romského, vietnamského nebo čínského původu. Děti cizinců navíc při nástupu do školy často nemluví českým jazykem. Podíl dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) dle výkazů MŠMT mezi lety 2017/2018 až 2019/2020 tvoří 11–14 % žáků. Podíl dětí, které vyžadují v některém ohledu zvláštní péči, je poměrně vysoký.

Během trvání projektu se podařilo ve spolupráci školy a pedagogicko-psychologické poradny (PPP) realizovat¹² zásadní změnu v diagnostickém procesu žáků, což byl jeden z problémů popsanych v situační analýze (Dvořáková, 2015), jehož řešení ale nebylo zahrnuto mezi strategické cíle MPI 2017–2019. PPP, která sídlí v Jindřichově Hradci (vzdáleném cca 2 hodiny cesty vlakem), začala pravidelně dojíždět přímo do ZŠ České Velenice, díky čemuž nemusí rodiče s dětmi kvůli diagnostice dojíždět až do Jindřichova Hradce, což pro ně bylo často nejen z časových, ale zejména finančních důvodů, nedostupné. Tento krok napomohl včasné diagnostice žáků a nastavení odpovídajících podpůrných opatření, a tedy i odpovídajícímu počtu asistentů pedagoga. Díky zmíněné vzdálenosti od větších měst jsou ale pro ZŠ některé méně dostupné pozice specializovaných pedagogických pracovníků bohužel stále v kategorii téměř nedosažitelných cílů, například pozice školního psychologa.

Z aktivit realizovaných v oblasti podpory kapacit pro práci s dětmi se SVP se všichni zástupci vzdělávacích institucí shodli, že **nejpřínosnější byly výjezdové aktivity pro pedagogy**, ačkoli se tyto dvoudenní akce z kapacitních důvodů musely realizovat vždy o prázdninách, tedy v době osobního volna pedagogů. Výjezdy se pořádaly pro pracovníky ZŠ i SŠ zvlášť a jejich součástí byly i vzdělávací semináře v metodách práce se SVP a inkluzivních metodách. Kromě inspirace z příkladů dobré praxe inkluzivních škol přinesly pedagogům také zjištění, že *„se všude řeší stejné problémy, ne jen u nás ve Velenicích“*¹³, čímž ulevily frustraci některých z práce, která ne vždy přináší kýžené výsledky, a daly jim nový impuls do dalšího snažení. Výjezdy zafungovaly dobře i jako forma teambuildingu, kdy společně neformálně strávený čas pomohl v kolektivu narovnat napětí způsobená náročnou prací s žáky a studenty.

Z aktivit, které měly podpořit žáky s chybějící podporou v domácnosti, byla klíčová realizace nových možností **doučování**. Ty označili všichni oslovení aktéři v naprosté shodě spolu s výjezdovými aktivitami pro pedagogy za **nejpřínosnější z realizovaných aktivit**. *„Ve spolupráci s třídními učiteli jsme vytipovali ty potřebné žáky, jejich rodiče pak byli osloveni*

---

¹² Rozhovor se zástupkyní NNO, 1. 10. 2020. K realizaci opatření došlo mimo aktivity plánované v MPI 2017 - 2019

¹³ Rozhovor se zástupkyní školy, 8. 10. 2020

pracovníky v rámci toho projektu a někteří na to doučování přistoupili a někteří ne. My jsme jich doporučovali mnoho desítek a účastnilo se jich řádově desítky. Pak jsme to vyhodnocovali na pedagogických radách a dostávali jsme zpětnou vazbu, jak se děti doučování opravdu účastní. A ty, které se účastnily, tak to skutečně pomohlo.“¹⁴ Doučování probíhalo individuálně, buď v prostorách předškolního klubu (v prostorách sousedících se ZŠ), nebo přímo v rodinách. Doučování pro žáky ZŠ vedli doučující obce, zaměstnaní městem v rámci projektu na 0,2 (doučující v terénu) a 0,5 (doučující v klubu) úvazku. Dotazovaní zástupci škol si myslí, že pro úspěšnost doučování bylo velmi přínosné, že probíhalo mimo budovu školy a doučující nebyli školní pedagogové, se kterými by se žáci přes den setkávali v roli učitelů. Doučování tak mělo větší aspekt důvěry a zábavnosti. Další velkou výhodou projektového doučování bylo, že průběh byl v zásadě nezávislý na rodičích dětí – doučující z klubu si děti často vyzvedávala přímo ve škole nebo v družině a doučování v domácnostech také nevyžadovalo žádnou další aktivitu ze strany rodičů. Díky tomu probíhalo s dětmi, jejichž rodiče s doučováním souhlasili, celkem pravidelně. Kromě tohoto doučování probíhaly v rámci SAS školní přípravy některých dětí přímo v terénu. SAS tento druh spolupráce vnímala i jako příležitost navázat spolupráci s dalšími rodinami¹⁵. Zcela mimo projekt probíhalo ještě doučování přímo ve škole, pedagogy ZŠ, v rámci podpůrných opatření pro žáky se SVP.

V rámci podpory žáků při přestupu na SŠ/SOU fungovalo **projektové doučování** pro znevýhodněné žáky i v rámci SŠ. Tam probíhalo doučování také mimo školu, v přílehlém domově mládeže, kde jsou vhodné učebny. Doučování probíhalo v menších, 2–3 členných skupinkách a účastnilo se ho průběžně 10 žáků s časovou dotací 30 hodin měsíčně. Doučující byl zaměstnanec školy, který fungoval jako školní asistent, takže měl dobrý přehled i o prostředí, ze kterého znevýhodnění žáci pocházejí. „Bylo dobré, že tohle doučování fungovalo dlouhodobě a pravidelně. Některým, kteří chodili pravidelně, se podařilo ve škole udržet a postoupili do druhého ročníku. Samozřejmě jsou to jednotlivci, ale přesto se je podařilo v tom vzdělávání udržet. Ale většina, tací, kteří nechodili na to doučování tak často, tak ti skončili.“¹⁶

Při přestupu na SŠ/SOU byli žáci podporováni také **kariérním poradenstvím**, které vedl na ZŠ přímo pan ředitel. Ten se domnívá, že aktivita plní svůj účel a že se počet žáků, kteří se po ukončení základní školy nikam nehlásí, snižuje. Upozorňuje ale také na to, že není jisté, zda tito žáci studium na SŠ předčasně neukončí. Informace o studentech si školy z důvodu ochrany osobních dat předávat nemohou. Díky dobře fungující spolupráci si ale informace předávají neformálně „Myslím, že se to daří. Ve školním roce 2019/2020 jsme poprvé měli žáka, který nikam nepodal přihlášku. Jinak se vždy hlásí, ať už odchází z 9. ročníku nebo i

¹⁴ Rozhovor se zástupcem školy, 25. 9. 2020

¹⁵ Rozhovor se zástupkyní NNO, 1. 10. 2020

¹⁶ Rozhovor se zástupkyní školy, 8. 10. 2020

nižšího ročníku. A dostávají se. Otázka je, jestli se tam potom udrží. Úspěšnost se snažíme sledovat na středních školách, se kterými máme navázanou dobrou spolupráci.“¹⁷

Důležitý moment v otázce **podpory přechodu/přestupu žáků ZŠ na SŠ** představuje intenzivní spolupráce mezi místní základní a střední školou. K jejímu posílení velmi přispělo zřízení pozice koordinátora inkluze na ZŠ (úvazek plní ředitel ZŠ a jeho zástupkyně) i SŠ (ředitelka SŠ) – spolu s koordinátorkou inkluzivního vzdělávání ve městě jsou ve velmi úzkém kontaktu, často společně řeší koordinaci projektových aktivit a díky tomu se spolupráce škol výrazně zintenzivnila. SŠ například pro žáky z vyšších ročníků ZŠ pořádá kroužky polytechnické výchovy, v rámci kterých se snaží žákům a potenciálním studentům zábavnou formou představit různé obory, které lze na jejich škole studovat. Z velenické ZŠ se kurzů pravidelně účastnilo cca 6 žáků. Pořádají také projektové dny, další z cest jak žákům školu neformálně představit a probudit v nich zájem o studium. Protože velenická škola byla původně železničářská, většina oborů je tradičně techničtějšího rázu (strojní mechanik, železničář atp.). Aby byla škola přitažlivější i pro širší spektrum žáků, založila po dohodě se zřizovatelem od školního roku 2019/2020 nově obor prodavač-aranžér. Tento obor aktuálně úspěšně studuje i několik studentů ze sociálně vyloučeného prostředí.

Záškoláctví a výchovné problémy jsou efektivně řešeny, spolupráce s OSPOD z hlediska školy funguje velmi intenzivně¹⁸, zejména proto, že škola má povinnost OSPOD hlásit například překročení určitého počtu zameškaných hodin či výchovné problémy. Z hlediska sociálních služeb by však mohla být spolupráce i intenzivnější. Jako klíčový problém OSPOD označují jeho omezenou přítomnost v lokalitě (OSPOD sídlí v Třeboni a do Velenic pouze dojíždí) a nedostatečné kapacity. *„Velenice jsou náročný terén, tady by bylo třeba tak 2–3 pracovníky na tu lokalitu, ale s tím OSPOD nic neudělá, kapacity si sami navýšit nemohou. Je jasné, že jeden pracovník tuto lokalitu nestíhá, když musí zároveň jezdit na soudy atp.“¹⁹* Dalším problémem je častá změna pracovníků během posledních let – za 3 roky se na straně OSPOD pro České Velenice vystřídali 3 pracovníci. Užší spolupráce OSPOD s neziskovými organizacemi se tedy teprve ustavuje.

---

¹⁷ Rozhovor se zástupcem školy, 25. 9. 2020.

¹⁸ Rozhovor se zástupcem školy 25. 9. 2020.

¹⁹ Rozhovor se zástupkyní NNO, 1. 10. 2020.

Tabulka 5: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 3

STRATEGICKÝ CÍL 3	Ve městě České Velenice jsou rozšířeny možnosti volnočasového a zájmového vzdělávání dostupného pro ohrožené děti a mládež a rozšíří se spolupráce institucí s rodiči dětí
SPECIFICKÝ CÍL 3.1	Všichni žáci, včetně žáků ohrožených sociálním vyloučením, mají možnost volnočasových a zájmových činností a pravidelně se jich účastní
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
3.1.1 Rodičovský klub pro rodiče žáků ohrožených sociálním vyloučením podpoří zájem rodičů o vzdělávání / Počet rodičů podpořených rodičovským klubem: 15 ročně Odpovědnost: Městský úřad, NNO	Rodičovský klub fungoval od května 2017 do listopadu 2019, v rámci projektu OPZ ho provozovala organizace Temperi o.p.s. Klub podpořil v letech 2017 a 2018 16 rodičů, v roce 2019 14 rodičů. Klub financovala společnost Temperi o.p.s. v rámci svého projektu OPZ.
3.1.2 Mládež od 15 let má možnost se rozvíjet a aktivně trávit volný čas v NZDM / Počet osob 15–26 let podpořených v NZDM: 30 ročně Odpovědnost: Městský úřad, NNO	Mládež od 15 let má sice možnost rozvíjet se v NZDM, ale protože Jihočeský kraj podporuje pouze ambulantní činnost, nevyužívají pracovníci klubu terénní formu služby, která by mohla pomoci k navázání kontaktu i se staršími dětmi.
3.1.3 Děti do 15 let mají možnost se rozvíjet a aktivně trávit volný čas v NZDM/ Počet dětí do 15 let podpořených v NZDM: 30 ročně Odpovědnost: Městský úřad, NNO	NZDM podpořilo za dobu svého fungování v roce 2017 celkem 65 dětí, v roce 2018 celkem 71 dětí a v roce 2019 celkem 74 dětí. NZDM je financované jako sociální služba registrovaná v základní síti sociálních služeb Jihočeského kraje a příspěvkem obce České Velenice.
3.1.4 Mládež od 15 let má možnost se účastnit o letních prázdninách příměstských táborů / Počet osob 15–26 let podpořených příměstským táborem: 15 ročně Odpovědnost: Městský úřad, NNO	Pořádané příměstské tábory byly určené pouze dětem z 1. stupně ZŠ.
3.1.5 Děti do 15 let mají možnost se účastnit o letních prázdninách příměstských táborů / Počet dětí do 15 let podpořených příměstským táborem: 15 ročně Odpovědnost: Městský úřad, NNO	Příměstské tábory pořádala společnost Attavena, ve spolupráci se ZŠ České Velenice (kromě roku 2018). Počet účastníků/kapacita tábora v následujících letech: 2017: 1. termín 24/25, 2. termín 13/25, 3. termín 25/25 2018: tábory se nekonaly 2019: 1. termín 28/30, 2. termín 15/30 2020: 1. termín 19/25, 2. termín: 20/25

Pro rozšíření možností volnočasového a zájmového vzdělávání dostupného i pro ohrožené děti a mládež bylo klíčovou aktivitou založení **Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Brána**. Podle většiny respondentů je NZDM Brána jednou z velmi úspěšných aktivit vzešlých ze spolupráce města s ASZ. NZDM funguje ve Velenicích od 1. 3. 2020 a od začátku

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

nebyl financován z žádného operačního programu²⁰, nýbrž z prostředků Jihočeského kraje a městského rozpočtu. Služba je již od začátku svého působení zařazena v základní síti sociálních služeb Jihočeského kraje. Provozuje ji českobudějovická nezisková organizace Temperi o.p.s.²¹, jejíž spolupráci s Českými Velenicemi zprostředkovala první lokální konzultantka působící ve městě v rámci projektu OPZ – SPSZ²². Klub je určen pro děti od 6 do 26 let, nicméně dle vyjádření vedoucí služby aktuálně funguje spíše pro děti plnící povinnou školní docházku. Jihočeský kraj podporuje nízkoprahové kluby v ambulanci formě poskytování, případnou terénní formu služby by tak musel nízkoprahový klub poskytovat mimo podporu od Jihočeského kraje, což pracovníkům NZDM Brána komplikuje získávání starších uživatelů. *„My máme cílovou skupinu 6–26 let, ale chodí nám sem zatím většinou děti do těch 15 let, ty starší už se stýkají ve městě, v parku, k nám sem už nechodí. Občas sem zašli, když jsme otevřeli tady v nových prostorech, tak měsíc k nám chodili i starší kluci, hrozně nadšení, ale pak přišel ten koronavirus, takže se to zavřelo. A teď, jak je venku hezky, tak už se zase stýkají venku v parku. Tam vidíme deficit toho terénu, ale to je otázka politiky kraje.“* Mezi mladšími dětmi je klub nicméně velmi úspěšný, počet uživatelů je vysoký a meziročně stále roste, jak dokazuje i následující tabulka. Věnují se i mimoškolní přípravě, zejména domácím úkolům – tato činnost je ale ze strany dětí pouze dobrovolná. *„Co funguje dobře, je psaní úloh. Kdo chce, jde po škole rovnou sem a sedneme tady na úkoly. To využívají, protože doma takovou pomoc nemají – je minimum rodin, které mají mentální schopnosti dětem doma s úkoly pomoci. Tu mimoškolní přípravu máme jako fakultativní službu.“* Zpětnou vazbu od ZŠ na tuto aktivitu klub nemá, jelikož obě strany musí dodržovat pravidla ochrany osobních údajů, což situaci neusnadňuje.

Tabulka 6: Vývoj počtu uživatelů NZDM Brána

Rok	Počet uživatelů celkem	Mimoškolní příprava – realizovaný počet
2017	65	686
2018	71	322
2019	74	358

Zdroj: Výroční zpráva Temperi o.p.s. 2019

Z vlastního šetření prostřednictvím hodnotících dotazníků vyplývá, že pracovnícům klubu se podařilo získat si důvěru dětí – 96 % dětí uvedlo, že pokud by měly problém, přišly by si pro radu k pracovnícům NZDM. Vedoucí klubu tedy doufá, že pokud budou fungovat ve městě

²⁰ „Žádost o podporu z projektu OPZ byla podána, ale nakonec stažena – také z důvodu nastavení projektové výzvy, podle níž by do cílové skupiny nepatřily děti mladší 15 let.“ Více viz Siglová & Büchlerová, Evaluace strategického plánu sociálního začleňování 2015–2018 České Velenice (2019), str. 27 a dále. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/lokalita/ceske-velenice/>

²¹ Stejná organizace provozuje i SAS pro rodiny s dětmi.

²² Rozhovor se zástupkyní města, 17. 6. 2020.

dlouhodobě, podaří se jim postupně získat i klientelu starší 15 let. „Co víme od NZDM, kam jim chodí i ti starší, tak je to o tom, že na místě fungují třeba 10 let a že si ty děti vychovali. Nás se občas děti ptají „A to sem za tebou teto fakt budeme moct až do 26 let?“. Takže doufáme, že za pár let tady ty starší děti budou.“ Jelikož je o NZDM mezi dětmi velký zájem, fungují také jako motivátor dětí k pravidelnější docházce do školy – mají stanovenou podmínku, že děti do klubu smí, pouze pokud ten den byly ve škole.

Rodičovský klub fungoval v Českých Velenicích od května 2017 do listopadu 2019, provozovala ho, stejně jako NZDM, organizace Temperi, v rámci SAS pro rodiny s dětmi. Původní záměr byl, že se vytvoří komunita 5–6 matek, které budou prostřednictvím klubu postupně společně rozvíjet své rodičovské kompetence. Ze strany matek byla ovšem motivace účastnit se klubu spíše nízká a projevovaly zájem pouze o úzce vymezený výběr témat, například vaření. Pro organizátory bylo tedy těžké vymýšlet témata, která by měla dostatečnou návštěvnost a zároveň naplňovala cíle rodičovského klubu. „Bylo to náročné na motivaci těch mamin, den předem obejít těch 15 domácností a připomenout jim to, vymýšlet témata, která by je zajímala. Například přijel externí lektor a přišly dvě osoby, protože venku pršelo.“²³ Všechny matky rodičovského klubu zároveň beztak úzce se SAS spolupracovaly, takže když odešla vedoucí služby na mateřskou dovolenou, došlo k rozhodnutí rodičovský klub od listopadu 2019 ukončit.

Dalším z navržených opatření MPI, jehož snahou bylo naplnit specifický cíl 3.1. *Zajistit všem žákům, včetně žáků ohrožených sociálním vyloučením, možnost volnočasových aktivit a zájmových činností* byla **realizace příměstských táborů**, které měly podpořit 15 dětí ročně. MPI nestanovuje, zda se má jednat o děti sociálně vyloučené/znevýhodněné ani, jakým způsobem měla být jejich účast v aktivitě podpořena (například prostřednictvím spolupráce se SAS, zapojením terénního sociálního pracovníka nebo koordinátora inkluze apod.). Příměstské tábory v Českých Velenicích realizovala ve spolupráci se ZŠ společnost Attavena o.p.s., každý rok alespoň ve dvou termínech. Byly určeny pouze žákům 1. stupně ZŠ (včetně žáků, kteří ukončili 5. třídu). Tábory byly spolufinancované z Evropského sociálního fondu a pro účastníky byly zdarma. Platilo se pouze stravné, které v roce 2020 činilo 400 Kč na týden. Podle údajů společnosti Attavena se táborů účastnilo cca 10 % dětí ohrožených sociálním vyloučením²⁴. Zástupkyně SAS si však nebyla vědoma, že by se tábora zúčastnilo dítě některé z rodin, se kterými SAS aktivně pracuje. Účast dětí z rodin nejvíce ohrožených sociálním vyloučením mohla být mimo jiné omezena nutností předložit potvrzení o zaměstnání, živnostenský list nebo evidenci na úřadu práce²⁵ a také faktem, že NZDM funguje i během

²³ Rozhovor se zástupkyní NNO, 1. 10. 2020.

²⁴ Písemná odpověď projektové koordinátorky společnosti Attavena na zasláné otázky, 6. 10. 2020.

²⁵ Webové stránky Attavena, <https://www.attavena.cz/kurz/primestsky-tabor-ceske-velenice/>

prázdnin, a děti ze sociálně vyloučené lokality mají tak zajištěný program zcela zdarma a v prostředí, na něž jsou zvyklé již během školního roku. Vzhledem k tomu, že placených kroužků ani jiných volnočasových aktivit organizovaných v rámci školního roku se dle respondentů děti ohrožené sociálním vyloučením prakticky neúčastní, je možné konstatovat, že v oblasti trávení volného času dochází v prostředí Českých Velenic k jisté míře segregace dětí z majoritní společnosti a těch ze sociálně vyloučeného prostředí.

Tabulka 7: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění, strategický cíl 4

STRATEGICKÝ CÍL 4	Město České Velenice koordinuje proces zavádění inkluzivních opatření, zapojuje relevantní aktéry a komunikuje s veřejností
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
4.1.1 Zřízení pozice koordinátora inkluze a/nebo metodika asistentů pedagoga na obci / Úvazek koordinátora inkluze a/nebo metodika asistentů pedagoga na obci: 1 Odpovědnost: městský úřad	Pozice koordinátora inkluze na obci byla zřízena na 0,5 úvazku, byla financována z projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.
4.1.2 Organizace seminářů a akcí pro veřejnost na téma inkluze / Počet realizovaných seminářů a akcí pro veřejnost na téma inkluze: 1 ročně Odpovědnost: městský úřad	Semináře a akce pro veřejnost byly realizovány 2krát ročně, financovány byly z projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.
4.1.3 Studijní stáže pro pracovníky škol, neziskových organizací, obce / Počet účastníků studijní stáže do zahraničí: 12 jednou za 3 roky Odpovědnost: městský úřad	Dvoudenní studijní stáž do zahraničí se realizovala do rakouského Peilstein do místní inkluzivní školy a Centra pro inkluzi. Zúčastnilo se 8 aktérů. Stáž byla financována z projektu OP VVV „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“.

Koordinaci procesu zavádění inkluzivních opatření, zapojování relevantních aktérů a komunikaci s veřejností zajišťovala koordinátorka inkluze a manažerka SPSZ v jedné osobě. Všichni oslovení aktéři se shodli na tom, že byla srdcem celého projektu a ačkoli podpora ze strany Agentury byla, zejména díky častým změnám na pozici KIV, nižší než jak si obec (na základě úspěšného rozjezdu spolupráce s velmi aktivní lokální konzultantkou v rámci projektu OPZ) slibovala, dotáhla projekt až do konce. Dařilo se jí navázat úzkou spoluprací s koordinátory inkluze ze ZŠ i SŠ díky čemuž se podařilo prohloubit spolupráci mezi všemi vzdělávacími institucemi v Českých Velenicích. Koordinátorka IKV se také pravidelně setkávala se všemi neziskovými organizacemi působícími ve městě, informovala je ohledně aktuálního dění a plánů města a zjišťovala jejich potřeby a aktuální situaci v terénu. Fungovala tak jako důležitý prostředník mezi aktéry města a neziskovými organizacemi. Během 3 let

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

trvání projektu se bohužel nepodařilo navázat užší spoluprací zejména mezi SAS, případně i NZDM a vzdělávacími institucemi – mateřská škola dávala přednost spolupraci s vedoucí předškolního klubu a doučující v jedné osobě (dříve též terénní pracovníci města).

Komunikace s veřejností se realizovala prostřednictvím seminářů a akcí, které pořádala koordinátorka IKV 2krát ročně v kulturním domě Fenix. Například veřejná diskuse ohledně aktivit plánovaných v rámci OP VVV s účastí odborníků, například z OSPOD, ředitelů škol, dětské psycholožky z Třeboně či vedoucí předškolního klubu z Tábora. Akce na téma inkluze nicméně u veřejnosti neměly velkou odezvu, posléze se tedy semináře – stále veřejné, zaměřovaly vždy na téma zajímavé pro určitou cílovou skupinu, aby byla zajištěna relevantní účast – například akce zacílená na pedagogy byla zaměřená na duševní hygienu při práci s dětmi se SVP²⁶.

Studijní stáž do rakouského Peilstein do místní inkluzivní školy a Centra pro inkluzi zanechala v účastnících hluboký dojem, zejména díky obrovské míře podpory, které se inkluzivnímu přístupu ve školách v Rakousku ze strany státu dostává. *„To je tedy úplně jiný svět a jiný přístup, bohužel tedy lepší než u nás. Takže jsme se dozvěděli, jak to funguje jinde, ale jen jsme tiše záviděli.“*²⁷

---

²⁶ Rozhovor se zástupkyní města, 17. 6. 2020.

²⁷ Rozhovor se zástupcem školy, 25. 9. 2020.

8 Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě)

Mezi hlavní rizika a hrozby identifikované v rámci SWOT analýzy Místního plánu inkluze patřilo:

1. zamítnutí grantových žádostí, nedostatečná finanční a materiální podpora,
2. nedostatek specialistů a odborných pracovníků na trhu práce (psychologové, speciální pedagogové, asistenti pedagoga),
3. nejistota plynoucí z nově zaváděných legislativních změn,
4. nepochopení inkluzivních opatření,
5. nepřipravenost všech aktérů na realizaci procesů inkluze,
6. přetížení ze zvyšujících se nároků a syndrom vyhoření,
7. nedostatečná kapacita dalších zapojených aktérů (PPP...),
8. nedostatečná podpora školám v zavádění legislativních změn do praxe.

Obavy ze zamítnutí grantové žádosti pramenily pravděpodobně z faktu, že první žádost o grant „Podpora vzdělávání v Českých Velenicích“ v rámci výzvy č. 02_15_007 Inkluzivní vzdělávání v prioritní ose 3 OP schválen nebyl. Druhá žádost o grant s projektem „Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích“ byla v rámci Výzvy č. 02_16_021 pro Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL v prioritní ose 3 OP úspěšná.

Obava z nedostatku dostupných specializovaných a odborných pracovníků se bohužel potvrdila. V případě Velenic je problém umocněn dojezdovou vzdáleností do tohoto příhraničního města – z nejbližšího většího města, Českých Budějovic, jde o cca hodinu cesty. Kvůli tomuto problému byl tak pro školy nedostupný například školní psycholog, o kterého ZŠ i SŠ velmi stojí.

Ohledně legislativních změn nenastala od roku 2016 žádná změna, která by město či vzdělávací systém výrazně zatížila – zavedení povinného ročníku předškolního vzdělávání je spíše vítanou legislativní změnou, protože díky možným sankcím rodiče skutečně začali děti alespoň na jeden rok děti zapisovat do MŠ. Na nedostatečnou podporu při této legislativní změně si aktéři ze vzdělávacích institucí nestěžovali.

Nepochopení a nepřipravenost na realizaci inkluzivních opatření nebyly při plnění cílů problémem. Aktéři přistoupili k plnění cílů spíše s energií, očekáváním a plni nadějí v rychle viditelnou změnu. Zjištění, že odezva ze strany sociálně vyloučených rodičů nebyla taková, jak očekávali, byla pro některé demotivační a frustrující. Ke zmírnění těchto pocitů nicméně alespoň částečně pomohly výjezdy v rámci projektu, kdy se pedagogové setkali s tím, že všude se řeší stejné problémy.

Přes omezené kapacity dalších zapojených aktérů, hlavně PPP a OSPOD, se během sledovaného období podařilo udržovat spolupráci. V případě PPP došlo dokonce k zásadnímu posílení spolupráce – aktuálně dojíždí PPP z Jindřichova Hradce několikrát ročně, v předem domluvených termínech přímo na ZŠ České Velenice, kde diagnostikuje děti se SVP, řeší odklady atp. V případě OSPOD se během těchto 3 let třikrát změnil pracovník pro České Velenice a intenzivnější spolupráce se tak teprve ustavuje.

9 Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna

Klíčovým východiskem tvorby místního plánu inkluze je koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, který je v metodice KPSVL²⁸ definován jako „*zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF*“²⁹. Zhodnocení výsledného stavu vzdělávacího systému se proto zaměřuje právě na ověření premis KPSVL a analyzuje, do jaké míry realizace opatření vycházejících ze strategického plánování splňuje preferované principy, jimiž je **adresnost, koordinace, konzistence, synergie**. Kromě uvedených principů se věnujeme také **udržitelnosti, kterou chápeme** jako podmínku pro dlouhodobý efekt KPSVL.

9.1 Adresnost / relevance

Všechna realizovaná opatření vycházela z dat vstupní analýzy a zaměřila se na hlavní problémy definované v analytické části MPI – nedostatečnou přípravu dětí z rodin ohrožených sociálním vyloučením na vstup do vzdělávacího procesu, vysoký podíl dětí, které nenavštěvují ani jeden rok mateřskou školu, nedostatečná školní příprava, předčasné ukončení studia střední školy či nedostatek příležitostí pro děti a mladé lidi, jak trávit volný čas bezpečným a společensky vhodným způsobem. Realizovaná opatření lze rozdělit na přímou a nepřímou podporu žáků ohrožených školním neúspěchem z důvodu sociálního vyloučení.

Z přímé podpory cílené přímo na děti se jednalo o otevření předškolního klubu, kde byla adresnost opatření zajištěna vedoucí klubu, bývalou terénní pracovnící města, která k účasti v klubu oslovovala přímo rodiny ze sociálně vyloučených lokalit. Klíčovou aktivitou přímé podpory dětí bylo doučování, na které byly potřebné děti doporučovány ve spolupráci s třídními

²⁸ METODIKA KOORDINOVANÉHO PŘÍSTUPU K SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM LOKALITÁM. *Agentura pro sociální začleňování*. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/metodika-koordinovaneho-pristupu-k-socialne-vyloucenym-lokalitam/>

²⁹ MMR 2020

učiteli, na střední škole pak ve spolupráci pedagogů a školního asistenta. Příležitost k smysluplnému trávení volného času přinesl vznik Nízkoprahového klubu Brána, lokalizovaného přímo v sociálně vyloučené lokalitě, jehož programu se účastní pouze děti ze sociálně vyloučeného prostředí.

Do nepřímé podpory lze zařadit aktivity směřující k pedagogickým pracovníkům, především zvyšování jejich kompetencí v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a inkluzivních metodách.

Nastavení strategických cílů a z nich vycházejících aktivit tedy adresují potřeby cílové skupiny.

9.2 Konzistence

Konzistence kapacity prováděných opatření s potřebami osob ohrožených sociálním vyloučením je blíže evaluována v rámci kapitoly 7 *Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění*. Z ní vyplývá, že problémy s naplněním indikátorů některých opatření – zejména předškolního klubu – nevyplývají ze špatně nastavených kapacit služby, ale spíše z nízké motivovanosti sociálně vyloučených rodin, pro které má vzdělání v kontextu dalších problémů nízkou prioritu. **Jako klíčové pro další práci v lokalitě se tedy zdá vyřešení primárních existenciálních problémů sociálně vyloučených rodin, zejména bydlení, a zacílení na zvýšení povědomí o důležitosti vzdělání dětí v těchto rodinách.**

Druhou službou, kde se nedaří pokrýt celou definovanou cílovou skupinu, je nízkoprahový klub Brána, kam se od začátku služby nedaří kontaktovat a přivést mládež starší 15 let. Zde je pro změnu klíčová změna politiky Jihočeského kraje, který aktuálně podporuje NZDM pouze v ambulantní formě a pracovníkům tak nefinancuje terénní aktivity, které by však v tomto případě mohly vést k navázání kontaktu a další práci s mládeží starší 15 let, která tráví volný čas hlavně v parcích v partách vrstevníků.

9.3 Koordinace a synergie

Aktivity v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v Českých Velenicích“ se zaměřují na děti a mládež na všech stupních vzdělávání – v předškolním stupni, na základní i střední škole, ale i na volnočasové aktivity dětí ohrožených sociálním vyloučením. **Na koordinaci veškerých realizovaných opatření měla největší podíl zejména koordinátorka IKV a manažerka SPSZ v jedné osobě, která úzce spolupracovala s koordinátory inkluze na ZŠ a SŠ. V průběhu projektu došlo k užší spolupráci také mezi mateřskou školou a předškolním klubem, který vedla bývalá terénní pracovníce města s dobrou znalostí terénu, což byla pro MŠ důležitá spojka s jinak těžko dostupnými (telefonicky či mailem) rodinami ze sociálně**

vyloučeného prostředí. Podobně fungovala také spolupráce mezi SŠ a bývalou terénní pracovníci města. Koordinace aktivit ve městě byla usnadněna také faktem, že se jedná o menší město s omezeným množstvím klíčových aktérů, kteří se mezi sebou často znají, takže v průběhu projektu se tato práce zintenzivnila častějšími setkáváními a spoluprací na realizaci propojených opatření.

Do budoucna se nabízí zapojit do společných setkání i další spolupráce v rámci vzdělávání intenzivněji také neziskové organizace, zejména SAS pro rodiny s dětmi, případně i NZDM. Po uzavření předškolního klubu lze zvážit užší spolupráci SAS s MŠ, případně i pravidelnější spolupráce se ZŠ, která byla dosud spíše případová. Tuto spolupráci však do jisté míry komplikuje povinnost dodržovat ochranu osobních údajů žáků a uživatelů SAS.

9.4 Udržitelnost

Evaluace spolupráce s městem České Velenice probíhala ke konci projektu OP VVV Inkluzivní vzdělávání v Českých Velenicích, ze kterého byla financována většina realizovaných aktivit. Město se ale rozhodlo na projekt nenavazovat a spolupráci s Agenturou ukončit.

Tím pádem **skončí i aktivity financované v rámci projektu, zejména mimoškolní doučování na ZŠ**. Škola však má i mimo projekt ve své nabídce doučování. Jednak v rámci podpurných opatření pro děti se SVP, jednak formou kroužků (příprava na SŠ, doučování matematiky pro žáky devátého ročníku atp.). Doučování mimo školní budovu doučujícími, kteří nejsou zároveň v roli učitelů doučovaných žáků, však s koncem projektu na základní škole skončí. Jedinou formou mimoškolní přípravy tak zůstane neformální předškolní příprava v rámci NZDM a v rodinách prostřednictvím SAS, pokud budou mít na práci s dětmi dostatek kapacity i po rozšíření své působnosti na celé Třeboňsko. **Na SŠ by paní ředitelka ráda v mimoškolním doučování pokračovala i po konci projektu**, uvažuje tedy o realizaci doučování v menších skupinkách v rámci úvazků vychovatelů v domově mládeže.

Předškolní klub Beruška svou činnost po uzavření vynuceném pandemií covid-19 v březnu 2020 již neobnovil, zejména z důvodu nízké účasti dětí.

Ve městě zůstávají sociální služby organizace Temperi, o.p.s. – Centrum pomoci pro rodiny s dětmi (SAS) a Nízkoprahový klub pro děti a mládež Brána. Obě byly úspěšně zařazené do základní sítě sociálních služeb a dosáhnou tak na krajské financování. Finanční podporu i do budoucna zároveň přislíbilo i město České Velenice.

10 Zdroje a literatura

Dvořáková, T. (2015). *Situační analýza města České Velenice v Jihočeském kraji*.

Siglová, I., Büchlerová, D. (2019). *Evaluace strategického plánu sociálního začleňování 2015–2018 České Velenice*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.

Město České Velenice. (2016). *Místní plán inkluze města České Velenice 2017–2019*.

MŠMT. (2015–2019). *Výkazy M3 o základních školách*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

MŠMT. (2015–2019). *Výkazy S1 o mateřských školách*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Výroční zprávy škol.

Webové stránky obce, škol, úřadů a ostatních organizací.